

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 1 och 46 § i lagen om grundläggande utbildning samt till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att de bestämmelser i lagen om grundläggande utbildning som berör strukturen för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern ska ändras. Den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern ska enligt lagförslaget bestå av två skeden, för vars del timfördelningen ska fastställas genom förordning av statsrådet. Undervisningen i läs- och skrivkunnighet föreslås bli en del av den grundläggande utbildningen för dem som behöver det. Lagen föreslås innehålla tydligare bestämmelser än för närvarande om individuell anpassning av studierna och om identifiering och erkännande av konstaterat kunnande. Genom propositionen stärks den individuella studieplanens betydelse med avseende på studiernas förlopp och längd. Lagen föreslås också innehålla tydligare bestämmelser än för närvarande om att den grundläggande utbildningen kan innefatta möjligheter att bekanta sig med arbetslivet samt valfria yrkesstudier. Dessutom föreslås lagen innehålla bestämmelser om samarbete och utbyte av information mellan utbildningsanordnarna. I propositionen föreslås det även att lagen om statsandel för kommunal basservice ska ändras, så att driftskostnaderna för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern inte beaktas vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna eller vid fastställandet av statsandelsprocenten.

Genom propositionen strävar man efter att genomföra den handlingsplan för integration som statsrådet fastställt den 3 maj 2016.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Inledning

Regeringen har den 3 maj 2016 fastställt en handlingsplan för integration. I planen konstateras det att en del av dem som kommer till landet i slutskedet av sin läropliktsålder har mycket bristfällig utbildningsbakgrund och att det därför är sannolikt att dessa personer inte kommer att slutföra sin grundläggande utbildning efter att de passerat läropliktsåldern. År 2016 finns det uppskattningsvis 2 600 unga som passerat läropliktsåldern men som är i behov av komplettering av sin grundläggande utbildning. Invandrare som har brister i sin grundskolutbildning borde ges möjligheter till effektiva heltidsstudier. Regeringen har fastställt som ett mål för handlingsplanen att personer som passerat läropliktsåldern ska ha faktiska möjligheter att avlägga den grundläggande utbildningens lärokurs. Avsikten är att se över timfördelningen inom den grundläggande utbildningen för vuxna, grunderna för läroplanen samt finansieringen. Undervisningen i läs- och skrivkunnsighet ska bli en del av den grundläggande utbildningen för vuxna. I den grundläggande utbildningen för vuxna inkluderas också perioder då det ges möjlighet att bekanta sig med arbetslivet, samt valfria yrkesstudier. Avsikten är att den förnyade grundläggande utbildningen ska införas år 2018.

Till de mål som anges i regeringens plan för främjande av integration hör att anordnandet av förberedande undervisning och grundläggande utbildning för vuxna ska effektiviseras genom att finansieringen noggrannare än för närvarande anknyts till den genomförda utbildningens omfattning. Samtidigt ska man eliminera de hinder som det gällande finansieringssystemet uppställer för utbildningens effektivitet. Ändringen av den lag som berör finansieringen träder i kraft vid ingången av år 2017. Ett utkast till regeringsproposition med förslag till ändring av finansieringslagstiftningen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet under våren 2016, och avsikten är att den nämnda propositionen och denna proposition ska behandlas samtidigt.

1.2 Lagstiftning och praxis

Enligt 16 § i grundlagen har alla rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Bestämmelser om läroplikten utfärdas genom lag. Det allmänna ska, enligt vad som närmare bestäms genom lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Grundlagens bestämmelser ålägger det allmänna en skyldighet att dra försorg om vars och ens förutsättningar att skaffa sig utbildning, så att också mindre bemedlade har faktiska möjligheter att utbilda sig.

Bestämmelser om läroplikten finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998). Enligt 25 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning är barn som är varaktigt bosatta i Finland läropliktiga. Läroplikten börjar det år då barnet fyller sju år. Läroplikten upphör när den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts eller det har förflutit 10 år sedan läroplikten började. Enligt vedertagen tolkning upphör läroplikten senast vid utgången av vårterminen

RP 178/2016 rd

det år då eleven fyller 17 år. Enligt 4 § i lagen om grundläggande utbildning är kommunen skyldig att för barn i läropliktsåldern som bor på kommunens område ordna grundläggande utbildning samt förskoleundervisning året innan läroplikten uppkommer.

I lagen om grundläggande utbildning finns bestämmelser om grundläggande utbildning också för andra än läropliktiga. En person som inte har fått sådan allmänbildande utbildning som motsvarar den grundläggande utbildningen eller som har genomgått en utbildning som är avsevärt snävare än den lärokurs som hör till utbildningssystemet i Finland, har också efter att ha passerat läropliktsåldern rätt att få avgiftsfri grundläggande utbildning eller delar av sådan utbildning (s.k. ämnesundervisning) som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs.

Den grundläggande utbildningens lärokurs eller enskilda läroämnen kan tenteras också genom en särskild examen (38 § i lagen om grundläggande utbildning och 23 § i förordningen om grundläggande utbildning). En särskild examen utgörs av ett fristående prov eller en fristående examen inom den grundläggande utbildningen. Genom en särskild examen utreder man med hjälp av olika skriftliga, muntliga och andra behövliga prov vilka kunskaper och färdigheter examinandan har i förhållande till de riksomfattande målen för den grundläggande utbildningens lärokurs antingen för läropliktiga eller för vuxna. En särskild examen kan ordnas av en aktör som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning. Vem som helst har rätt att utan att vara elev vid någon läroanstalt visa att hans eller hennes kunskaper och färdigheter motsvarar de kunskaper och färdigheter som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs, samt att få ett intyg över detta. Den som har avlagt en särskild examen med godkänt resultat ges ett intyg över att den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts antingen helt eller delvis.

Enligt 5 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning kan kommunen även ordna förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen. Målsättningen med den förberedande undervisning som ordnas för invandrare är att ge behövliga färdigheter i finska eller svenska och andra behövliga färdigheter för övergången till grundläggande utbildning samt att främja integration i det finländska samhället. I lagstiftningen uppställs det inte några hinder för att förberedande undervisning ordnas för personer som passerat läropliktsåldern. Personer som passerat läropliktsåldern kan alltså antas till förberedande undervisning, och sådan undervisning kan också ordnas särskilt för dem. Omfattningen av den förberedande undervisning som ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen motsvarar enligt 9 § i lagen om grundläggande utbildning ett års lärokurs.

Kommunen fattar beslut om anordnandet av grundläggande utbildning för andra än läropliktiga. I 46 § i lagen om grundläggande utbildning finns bestämmelser om den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga. Sådan utbildning kan ordnas också av privata sammanslutningar eller stiftelser som beviljats tillstånd till det enligt 7 § i lagen om grundläggande utbildning. I fråga om anordnandet av grundläggande utbildning för andra än läropliktiga gäller enligt 46 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning i tillämpliga delar det som bestäms i 2 §, 3 § 1 och 2 mom., 9 § 1 mom., 10—15, 18—22 och 29 §, 30 § 1 mom., samt 35, 37, 38 och 40—44 §. De nämnda bestämmelserna, som alltså gäller i tillämpliga delar, berör utbildningens mål, grunderna för att ordna utbildning, undervisningens omfattning, undervisningsspråket, undervisningens innehåll, undervisningen i modersmålet, undervisningen i religion och livsåskådningskunskap, timfördelningen, grunderna för läroplanen, läroplanen, särskilda undervisningsarrangemang, undervisningens offentlighet, försök, utvärdering av utbildningen,

RP 178/2016 rd

elevbedömning, rätten till en trygg studiemiljö, rätten till undervisning under arbetsdagarna, elevens skyldigheter och särskilda examina. Bland de bestämmelser som berör förvaltningen gäller i tillämpliga delar bestämmelserna om personalen, sekretess, rätten att få uppgifter samt bestämmelser om ändringssökande, finansiering och avgifter som tas ut hos eleverna. En elev kan på de grunder som nämns i 36 § 1 mom. ges en skriftlig varning eller bli avstängd för högst ett år.

Enligt 46 § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning är undervisning, läroböcker och andra läromedel, arbetsredskap och arbetsmaterial avgiftsfria för eleverna. I sådan utbildning som på basis av ett beslut av kommunen eller samkommunen eller en bestämmelse som ingår i ett tillstånd enligt 7 § har ordnats vid en internatskola, har eleven rätt till avgiftsfritt boende samt till avgiftsfria, tillräckliga måltider varje dag. Dylig utbildning ordnas oftast vid folkhögskolor. De som studerar på heltid har rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen förutsätter att den studerande är närvarande på ett utbildningsställe som utbildningsanordnaren anvisat.

Enligt 46 § 2 mom. kan också den som endast har för avsikt att slutföra ett eller flera av de läroämnen som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs antas som elev. Av en sådan elev kan skäligen avgifter tas ut för utbildningen. I 44 § i lagen om grundläggande utbildning finns bestämmelser om de avgifter som får tas ut av eleverna.

I utbildning för andra än läropliktiga är det enligt 46 § 3 mom. möjligt att avvika från 11 och 13 §, enligt vad som bestäms i grunderna för läroplanen. Enligt den gällande lagen är det således genom föreskrifter av det centrala ämbetsverket möjligt att göra avvikelser i fråga om de ämnen som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs och deras omfattning, den valfrihet som hör till utbildningen och elevhandledningen, samt i fråga om bestämmelserna om religionsundervisning. En elev som har fyllt 18 år får enligt momentet välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap. En person som har uppnått myndighetsåldern och som hör till evangelisk-lutherska kyrkan, ortodoxa kyrkan eller något annat religiöst samfund får således inom den utbildning som avses i 46 § istället för religionsundervisning välja undervisning i livsåskådningskunskap, ifall utbildningsanordnaren enligt de lagstadgade förutsättningarna är skyldig att ordna undervisning i livsåskådningskunskap. Enligt lagens motivering (RP 86/1997) var avsikten med 3 mom. att göra det möjligt att iakttä timfördelningen för vuxengymnasier också efter 1998 års totalreform av utbildningslagstiftningen. Bestämmelserna om möjligheten att genom Utbildningsstyrelsens föreskrifter avvika från bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning kan emellertid betraktas som föråldrad reglering, och dessa befogenheter har i praktiken inte utnyttjats i fråga om grunderna för läroplanen. I de gällande grunderna för läroplanen anvisas utbildningsanordnarna ordna undervisning enligt den religion som flertalet av eleverna omfattar, och undervisning i andra religioner i enlighet med 13 § i lagen om grundläggande utbildning. Utbildningsanordnaren kan inte fritt fatta beslut om anordnandet av religionsundervisning eller undervisning i livsåskådningskunskap istället för religionsundervisning, utan undervisning måste ordnas ifall lagstadgade förutsättningar föreligger och de studerande eller, för minderårigas del, vårdnadshavarna begär det.

Utbildningsanordnaren ska ordna undervisning enligt den religion som flertalet av eleverna omfattar, vilket innebär att undervisning ska ordnas i enlighet med till vilket religionssamfund

RP 178/2016 rd

flertalet av eleverna hör. Det religionssamfund som flertalet av eleverna hör till är i många fall något annat än den evangelisk-lutherska kyrkan. För elever som hör till evangelisk-lutherska kyrkan eller ortodoxa kyrkosamfundet ordnas konfessionell religionsundervisning då det finns minst tre elever som är berättigade till det. På samma sätt ordnas undervisning i livsåskådningskunskap då det finns minst tre elever som är berättigade till det. Undervisning enligt någon annan religion ordnas likaså för minst tre elever, men bara på begäran av vårdnadshavaren eller den studerande.

Enligt 46 § 4 mom. kan utbildningen ordnas som närundervisning eller distansundervisning eller som sådan flerformsundervisning som utgör en kombination av dessa. Enligt lagens motivering kan utbildningen även ordnas så att man använder olika undervisningsmetoder och sätt som lämpar sig för undervisning av vuxna.

Lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) trädde i kraft den 1 augusti 2014. Denna lag tillämpas också på andra än läropliktiga studerande som avlägger grundläggande utbildning, fränsett ämnesstuderande inom den grundläggande utbildningen. Enligt lagens förarbeten (RP 67/2013 rd) motiveras tillhandahållandet av enhetliga elev- och studerandevårdstjänster också för studerande som passerat läropliktsåldern bl.a. med de allt större skillnaderna i de studerandes kulturella och socioekonomiska bakgrund, inlärningsförutsättningar och studiemotivation, samt med behovet av att förebygga en utveckling mot ökad diversitet.

I 1 § i förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) finns bestämmelser om sättet att ordna undervisning. Den grundläggande utbildningen ordnas i form av undervisning som ges av klasslärare, ämnesundervisning som ges av lärare i olika läroämnen, elevhandledning som ges av elevhandledare och specialundervisning som ges av speciallärare. I årskurs 1–6 består undervisningen huvudsakligen av klassundervisning och i årskurs 7–9 huvudsakligen av ämnesundervisning, om inte något annat bestäms i läroplanen. Denna paragraf är inte till alla delar tillämplig på den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga. Lärarnas behörighet regleras i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998, nedan behörighetsförordningen). I behörighetsförordningen finns bestämmelser om behörigheten dels för lärare som ger klassundervisning och dels för ämneslärare. Däremot finns det inga särskilda bestämmelser om behörighetsvillkoren när det gäller sådan förberedande undervisning som ges före den grundläggande utbildningen eller när det gäller grundläggande utbildning för andra än läropliktiga. Behörighetsvillkoren för lärare som undervisar i finska eller svenska som andra språk är desamma som för lärare i modersmål och litteratur. Detta innebär att behörighetsvillkoren inte innefattar något krav på sakkunskap när det gäller att undervisa i finska eller svenska som andra språk. Också en klasslärare kan således inom ramen för klassundervisningen undervisa i finska eller svenska som andra språk, utan tilläggsstudier.

Bestämmelser om sådan utbildning för andra än läropliktiga som utvecklar de grundläggande färdigheterna finns dessutom bl.a. i lagen om främjande av integration (1386/2010). Sådan undervisning i läs- och skrivkunighet och integrationsutbildning för vuxna invandrare som uppfyller villkoren i lagen om främjande av integration ordnas i enlighet med de grunder för läroplanen som fastställts av Utbildningsstyrelsen. Undervisningen i läs- och skrivkunighet

RP 178/2016 rd

är avsedd för invandrare som inte i sitt hemland har haft möjligheter att få sådan utbildning som är tillräcklig med tanke på de krav som informationssamhället ställer på studierna. Målet med undervisningen i läs- och skrivkunnighet för vuxna invandrare är att den studerande ska lära sig grunderna i finska eller svenska samt få grundläggande läs- och skrivfärdigheter för att kunna delta t.ex. i integrationsutbildning, grundläggande utbildning för vuxna eller verksamhet som tillhandahålls av tredje sektorn. Målet med integrationsutbildningen är att ge invandrare fungerande elementära språkfärdigheter i finska eller svenska. De studerande förväntas förvärva sådana elementära färdigheter i finska eller svenska som de behöver i vardagslivet, i det finländska samhället och arbetslivet samt i fortsatt utbildning. Förutom språkundervisning ges även undervisning i sådana numeriska färdigheter som behövs i det finländska samhället, kunnande som hänför sig till vardagslivet i Finland samt kunskap om samhället och arbetslivet.

I 14 § i lagen om grundläggande utbildning finns ett bemyndigande att utfärda förordningar om den grundläggande utbildningens lärokurs. Enligt paragrafen beslutar statsrådet om de allmänna riksomfattande målen för den utbildning som avses i lagen om grundläggande utbildning samt om hur den tid som används för grundläggande utbildning ska fördelas mellan undervisning i olika ämnen, ämnesgrupper och elevhandledning (timfördelning). Statsrådet har den 28 juni 2012 utfärdat en förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (422/2012), som allmänt kallas timfördelningsförordningen.

Enligt lagen om grundläggande utbildning och timfördelningsförordningen, som preciserar lagen, är målet med den grundläggande utbildningen att stödja elevernas utveckling till humana människor och etiskt ansvarskännande samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver i livet. Den grundläggande utbildningen för vuxna har enligt timfördelningsförordningen som särskilt mål att med beaktande av elevernas kunnande, livserfarenhet, situation, ålder samt språkliga och kulturella bakgrund ge dem möjlighet att förvärva de kunskaper och färdigheter som hör till den grundläggande utbildningen samt att förbättra deras inlärningsförmåga och förutsättningar för fortsatta studier. I 8 § i förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) finns närmare bestämmelser om utbildningens omfattning. Den grundläggande utbildningens lärokurs för andra än läropliktiga omfattar minst 44 kurser. En kurs omfattar i genomsnitt 28 timmar. Kurser som är frivilliga för eleven kan vara längre eller kortare än vad som nämns ovan. I undervisning som ordnas i fängelser innefattar lärokursen dock minst 30 kurser. Kursantalen grundar sig på 1994 års timfördelning, som har utarbetats under en tid då största delen av eleverna var finsk- eller svenskspråkiga och hade fått undervisning i folk- eller grundskolan. I praktiken varierar emellertid antalet kurser i de individuella studieplanerna avsevärt, beroende på läroanstaltens läroplanslösningar, den individuella anpassningen av utbildningen samt den studerandes utgångsnivå. Den tid som behövs för avläggandet av den grundläggande utbildningens lärokurs varierar mellan ett läsår och flera år.

Studierna består i enlighet med timfördelningsförordningen av obligatoriska och valfria kurser i olika läroämnen och ämnesgrupper. Trots att minimiantalet kurser i förordningen har fastställts till 44, kan utbildningsanordnaren bestämma att ett större antal kurser ska avläggas än

vad som fastställts i timfördelningstabellen. Enligt den gällande timfördelningsförordningen finns det obligatoriska kurser i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk, matematik, religion eller livsåskådningskunskap och samhälls- och naturvetenskapliga ämnen, vilka omfattar historia och samhällslära, fysik, kemi, biologi och geografi. Det har inte fastställts hur kurserna i språk (14 obligatoriska och 6 valfria kurser) fördelar sig mellan det andra inhemska språket och främmande språk. I samhälls- och naturvetenskapliga ämnen ska sammanlagt minst fyra kurser väljas. För läroämnena inom denna ämnesgrupp har det inte fastställts något obligatoriskt minimiantal kurser per ämne. Bland de samhälls- och naturvetenskapliga ämnena ska eleven studera minst fyra ämnen av sex möjliga. Eleven ska också studera minst ett språk enligt en lång lärokurs och minst ett språk enligt en kort lärokurs. Utbildningsanordnaren är skyldig att erbjuda minst ett främmande språk som valfritt ämne. Enligt lagen om grundläggande utbildning och timfördelningsförordningen, som preciserar lagen, är det dessutom möjligt att ordna undervisning i andra ämnen och ämnesområden som lämpar sig för den grundläggande utbildningen, men som inte har definierats närmare i förordningen. I undervisning som ordnas i ett fängelse är det enligt timfördelningsförordningen möjligt att avvika från timfördelningen, enligt vad som bestäms i läroplanen.

Enligt 14 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning fattar Utbildningsstyrelsen beslut om målen för och det centrala innehållet i den grundläggande utbildningens olika läroämnena, ämneshelheter, elevhandledningen och annan undervisning som avses i lagen samt om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och skolan och för elevvården, liksom om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet (grunderna för läroplanen). För personer som passerat läropliktsåldern ordnas den grundläggande utbildningen i enlighet med Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna (19/011/2015). Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna är en modifiering av grunderna för den grundläggande utbildningen för läropliktiga. Den nämnda föreskriften, som varit gällande från och med den 1 augusti 2016, berör den grundläggande utbildningen för vuxna i sin helhet, dvs. både utbildningens inledningsskede och den egentliga grundläggande utbildningen. Därförinnan gällde särskilda föreskrifter om grunderna för läroplanen för inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna och den egentliga grundläggande utbildningen, dvs. grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen för vuxna 2004 (4/011/2004) och grunderna för läroplanen för inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna 2010 (14/011/2010). År 2010 antogs första gången grunder för läroplanen för inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna, för att svara mot det utbildningsbehov som på grund av de studerandes svaga basfärdigheter inte kunde täckas med hjälp av den egentliga grundläggande utbildningen och dess 44 minimilärokurser.

I lagen definieras inte utbildningens målgrupp, men enligt den definition som ingår i grunderna för läroplanen är den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga avsedd för personer som passerat läropliktsåldern men som inte i läropliktsåldern haft mognad eller möjlighet att avlägga den grundläggande utbildningen eller som har behov av att komplettera sin grundläggande utbildning eller höja vitsorden i vissa läroämnena. Målgruppen omfattar således studerande med mycket varierande studiebakgrund och färdigheter. Till målgruppen hör framför allt ungdomar som kommit till Finland i slutskedet av sin grundläggande utbildning och

som inte i läropliktsåldern har hunnit få något avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen eller vars färdigheter i samband med den grundläggande utbildningen förblivit svaga, samt 17–25-åriga unga med invandrarbakgrund som inte på grund av sin ålder kan delta i den utbildning som ordnas för läropliktiga men som behöver ett avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen och studiefärdigheter för att kunna fortsätta studera på andra stadiet. Till målgruppen hör också sådana vuxna med invandrarbakgrund som på grund av sin svaga grundutbildning är i behov av sådana färdigheter som lärs ut i den grundläggande utbildningens inledningsskede, såsom läs- och skrivkunnighet samt matematiska färdigheter, eller som behöver ett avgångsbetyg för att kunna fortsätta studera. Målgruppen omfattar dessutom sådana fångar som saknar avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen eller som inte har behövliga studiefärdigheter för att fortsätta studera på andra stadiet, samt vuxna som avbrutit grundskolan.

Enligt gällande bestämmelser och föreskrifter får en studerande inom ramen för den grundläggande utbildningen avlägga hela den grundläggande utbildningens lärokurs, avlägga vissa läroämnen eller avsnitt av dem i kursform, höja vitsorden på avgångsbetyget samt avlägga studier som hör till inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga eller avsnitt av sådana studier. Den studerandes individuella studieplan utarbetas utifrån vilka studier den studerande behöver för att nå sitt mål med studierna. Det är möjligt att en studerande tidigare har deltagit t.ex. i integrationsutbildning för invandrare, undervisning för invandrare som saknar läs- och skrivkunnighet och/eller i förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen. Omfattningen av inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga har inte fastställts, men de studerande ska i inledningsskedet förvärva sådana kunskaper och färdigheter att de kan fortsätta sina studier inom den egentliga grundläggande utbildningen för vuxna. Inom den undervisning som hör till inledningsskedet uppmärksammas också färdigheter som behövs i vardagslivet och i det finländska samhället. Ett centralt syfte med inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna är att ge de studerande möjligheter att komplettera sin bristfälliga allmänbildning och förbättra sina allmänna förutsättningar att klara av vardagen. Till de samhälleliga målen med utbildningen i inledningsskedet hör även att förebygga utslagning.

Enligt grunderna för läroplanen ska en individuell studieplan utarbetas för varje studerande, och som en del av studieplanen ska också ett individuellt studieprogram utarbetas. Vid utarbetandet av dessa beaktas i mån av möjlighet den studerandes tidigare studier och sådant kunskande som förvärvats på annat sätt. I den individuella studieplanen beaktas även sådana bakgrundsfaktorer som påverkar studierna. I planen fastställs målet med studierna och deras centrala innehåll, på vilket sätt studierna ska avläggas, samt eventuella stödåtgärder och anordnandet av handledning. Studieprogrammet är en sammanställning av den studerandes obligatoriska och valfria läroämnen och av de kurser eller andra studier som hör till dem och som den studerande behöver avlägga för att få ett avgångsbetyg från grundskolan eller för att uppnå något annat mål som uppställts för studierna. Den studerandes individuella studieplan kan också innefatta studier vid andra läroanstalter samt perioder då den studerande bekantar sig med arbetslivet.

RP 178/2016 rd

I den gällande lagstiftningen begränsas inte längden på utbildningen för andra än läropliktiga. Enligt grunderna för läroplanen avlägger den studerande i inledningsskedet de studiehelheter som hör till hans eller hennes individuella studieprogram och avancerar från en studiehelhet eller kurs till en annan. Då den studerande i den grundläggande utbildningens inledningsskede med godkänt vitsord har avlagt alla de kurser i något läroämne som hör till hans eller hennes studieprogram eller på något annat sätt har uppnått eftersträvat kunnande, kan han eller hon flexibelt fortsätta studera detta läroämne enligt den egentliga grundläggande utbildningens lärokurs. De studier som hör till inledningsskedet kan vara ämnesindelade eller integrerade. Studierna i inledningsskedet kan delas in i olika perioder och kurser.

Inom den egentliga grundläggande utbildningen framskrider studierna i kursform. För att säkerställa att studierna framskrider smidigt planeras undervisnings- och bedömningsmetoderna i enlighet med grunderna för läroplanen, på ett sådant sätt att de studerande får tillräckligt mångsidiga möjligheter att visa sitt kunnande.

I praktiken finns det stora variationer i fråga om de sätt på vilka utbildningen ordnas och i fråga om utbildningens längd i kurser och år. Dessutom ställs det varierande krav på vilken utbildning eller vilka studier de studerande förutsätts ha avlagt innan de antas till den grundläggande utbildningen. I vissa fall ordnas grupper bara för studerande som redan förutsätts ha en viss språkkunskapsnivå, t.ex. fungerande elementär språkfärdighet A1.3, och grundläggande numeriska färdigheter samt andra färdigheter. Alternativt kan det förutsättas att de studerande före övergången till den grundläggande utbildningen har deltagit t.ex. i undervisning i läs- och skrivkunnskap eller integrationsutbildning inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde eller i sådan integrationsutbildning som ordnas i form av fritt bildningsarbete, eller har avlagt ämnesstudier inom den grundläggande utbildningen.

Ministeriet utförde under våren 2016 en utredning bland samtliga sju anordnare av grundläggande utbildning för vuxna i huvudstadsregionen (Helsingfors, Vanda och Esbo) samt bland ett antal folkhögskolor som i stor utsträckning ordnar grundläggande utbildning för vuxna, där man granskade strukturerna för den grundläggande utbildning som utbildningsanordnarna tillhandahåller samt utbildningens finansiering och antalet avlagda kurser. De utbildningsanordnare inom huvudstadsregionen som besvarade enkäten står för uppskattningsvis ca 40 % av den grundläggande utbildning för andra än läropliktiga som ordnas på andra ställen än vid folkhögskolor i vårt land. De tre folkhögskolor som besvarade enkäten står för uppskattningsvis 35 % av den grundläggande utbildning för andra än läropliktiga som folkhögskolorna gemensamt tillhandahåller. De aktörer som besvarade enkäten står gemensamt för uppskattningsvis ca 50 % av den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga i hela landet.

För en studerande inom den grundläggande utbildningen som kan läsa och skriva med latinska bokstäver, men som bara har elementära färdigheter i finska eller svenska och en elementär kunskapsnivå när det gäller andra grundstudier, kan den kortaste studietiden på grundval av utredningen uppskattas vara tre år. Längden av de utbildningsvägar som omfattas av den finansiering som är avsedd för den grundläggande utbildningen varierar dock mellan tre och sex år. Studiernas längd påverkas av studerandegruppernas utgångsnivå i finska och inlär-

RP 178/2016 rd

ningsfärdigheter samt av det årliga antalet kurser som utbildningsanordnaren inkluderar i läsordningen. För en studerande som har fått en 4–7-årig utbildning i sitt eget land och som har hjälplig läs- och skrivkunnighet med latinska bokstäver, kan 80 kurser som effektivast vara en tillräcklig utbildningsväg inom den grundläggande utbildningen. Då baskunskaperna och inlärningsfärdigheterna är svagare, krävs emellertid ett större antal kurser. De utbildningsvägar som inte innefattar läs- och skrivkunnighetskedet omfattar i dessa fall mellan 80 och 104 kurser. En del av folkhögskolorna ordnar redan för närvarande inom ramen för den grundläggande utbildningens inledningsskede sådan undervisning i läs- och skrivkunnighet som omfattar ca 30–36 kurser.

Den ovan angivna omfattningen av utbildningen beskriver den utbildningshelhet som man utgår från för sådana studerandes del som inte har några kunskaper alls i finska och inte heller något annat kunnande som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs. I praktiken avlägger emellertid varje studerande den del av den ovan beskrivna helheten som han eller hon med beaktande av sin individuella utgångsnivå saknar i förhållande till de färdigheter som krävs för ett avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen. Till den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga söker sig nämligen ett stort antal studerande som har avlagt vissa, men inte tillräckliga, studier inom den grundläggande utbildningen. Också för dessa studerandes del varierar färdighetsnivån i finska eller svenska mycket, beroende på tidigare genomgångna språkkurser och på hur länge de vistats i landet. Exempelvis händer det att ungdomar som kommit till landet i slutskedet av sin läropliktsålder passerar läropliktsåldern innan de erhållit avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen, och för dem kan studietiden inom den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga vara kortare än ett läsår. Om de studerande redan då de inleder sina studier har hjälpliga kunskaper i undervisningsspråket, kan det räcka med ett till två års studier för att de studerande ska erhålla ett avgångsbetyg.

Inom den grundläggande utbildningen fanns det år 2015 sammanlagt 1 977 studerande som fyllt 17 år, varav 469 studerade vid folkhögskolor och 1 508 vid andra läroanstalter.

I fråga om den undervisning i läs- och skrivkunnighet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning iaktas de gällande grunder för läroplanen som utfärdats av Utbildningsstyrelsen och som innebär att utbildningen i genomsnitt omfattar 160–200 dagar (1 120–1 400 lektioner), beroende på den studerandes behov. År 2015 inledde 902 personer sådan utbildning. År 2015 omfattade de slutförda utbildningsperioderna i genomsnitt 171 dagar.

Undervisnings- och kulturministeriet lät i mars 2016 genomföra en enkät angående antalet studerande och asylsökande inom den grundläggande utbildningen, och för vuxna studerandes del också angående de beräknade antalen hösten 2016. I fråga om den utbildning som ordnas av kommunerna var svarsprocenten ca 79 och i fråga om den utbildning som ordnas av privata sammanslutningar och samkommuner var svarsprocenten ca 58. Enkäten visade att det den 29 februari 2016 fanns 596 studerande i den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. I svaren uppskattade man att det hösten 2016 kommer att finnas 1 755 studerande som fyllt 17 år inom den grundläggande utbildningen. För de vuxnas del konstaterades det nästan alltid vara så att de asylsökande övergår till grundläggande utbildning först i det skede då de har beviljats asyl. De be-

RP 178/2016 rd

räknade antalen kan således betraktas som riktgivande för den situation som rådde innan det i och med det ökade antalet asylsökande uppkom ett behov av tilläggsplatser.

Centralen för bedömning av vuxna invandrades språkkunskaper, Testipiste, genomförde i början av år 2016 en kartläggning beträffande identifieringen av kunnandet vid mottagningscentralerna. Inom ramen för kartläggningen intervjuades 1 004 asylsökande. Kartläggningen omfattade personer från sammanlagt 32 länder. Största delen av dessa (90 %) var män. Av dem som omfattades av kartläggningen var 66 % från Irak och 16 % från Afghanistan, vilket motsvarar Migrationsverkets uppgifter om fördelningen bland dem som anlänt till Finland. Av de personer som beviljas asyl uppskattas ca 30 % vara i behov av grundläggande utbildning, då kartläggningens resultat justeras med beaktande av att den inte omfattar 16–17-åringar, eftersom dessa i regel inkvarterats på andra ställen än i mottagningscentraler. Största delen av dem som saknar grundläggande utbildning är också i behov av undervisning i läs- och skrivkunnet.

Undervisnings- och kulturministeriet har på grundval av den kartläggning som genomfördes av Testipiste bedömt att antalet studerande inom den grundläggande utbildningen kommer att öka avsevärt. Uppskattningsvis kommer ca 350 personer som beviljats asyl att via förberedande undervisning övergå till den grundläggande utbildningen under hösten 2016. Enligt inrikesministeriets bedömning väntas år 2016 och åren därefter ca 10 000 asylsökande per år anlända till landet. Därmed uppskattas 725 nya studerande per år vara i behov av grundläggande utbildning. Detta innebär att antalet studerande som passerat läropliktens åldern inom den grundläggande utbildningen kommer att närpå fördubblas från nuläget fram till år 2017. Ifall uppskattningarna av antalet asylsökande under de kommande åren besannas, kommer antalet att öka ännu under några års tid. Därefter kommer antalet att minska, men det kommer ändå att förbli betydligt högre än i nuläget.

Uppskattningsvis har över 90 procent av de studerande inom den grundläggande utbildningen för vuxna för närvarande invandrarbakgrund. Saken utreddes år 2010 i samband med timfördelningsarbetsgruppens arbete, då det på basis av utredningarna uppskattades att över 80 procent av de studerande hade invandrarbakgrund. Därefter har invandringen emellertid ökat markant. Detta förutsätter att timfördelningen grundligt ses över så att den motsvarar de studerandes behov. De studerande har dessutom svagare basfärdigheter än förut. Vid den tidpunkt då systemet skapades hade nästan alla studerande avlagt en stor del av grundskolans lärokurs i Finland. I nuläget har däremot en stor del av de studerande inom den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga mycket svaga basfärdigheter, och många saknar helt och hållet kunskaper i undervisningsspråket. Det finns stora variationer i fråga om hur länge de studerande vistats i Finland och därmed också i fråga om behovet av sådan utbildning som främjar integration i det finländska samhället.

Då kommunens finansieringsandel fastställs beaktas enligt 59 § i den gällande lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) inte den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen, och den finansiering som beviljas för denna undervisning beaktas enligt lagens 2 § inte vid fastställandet av statsandelsprocenten. Finansieringen av den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga justeras däremot med stöd av la-

gens 58 § och beaktas enligt dess 2 § vid fastställandet av statsandelssystemet. Undervisningen i läs- och skrivkunnet finansieras inte inom ramen för statsandelssystemet. Den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen och undervisningen i läs- och skrivkunnet finansieras således helt och hållet av staten, medan den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga enligt den gällande lagen finansieras av staten och kommunerna gemensamt.

1.3 Bedömning av nuläget

Det finländska utbildningssystemet, som grundar sig på en gemensam läropliktsskola för alla, har utvecklats för att motsvara det finländska samhällets och arbetslivets behov. En person som flyttar till Finland från utlandet har däremot tillägnat sig de kunskaper och färdigheter som hans eller hennes uppväxtmiljö kräver. Ifall en sådan person saknar grundläggande utbildning eller har genomgått en utbildning som grundar sig på ett mycket avvikande samhällssystem, har personen i fråga ett svagt utgångsläge inom det finländska arbets- och samhällslivet. Personen saknar det humana kapital som utbildningen ger och som behövs i arbetet och i vardagslivet.

Avsaknaden av grundläggande utbildning utgör en riskfaktor i det finländska samhället. Jämlikheten hör till de centrala mål som eftersträvas i en välfärdsstat, och med tanke på uppnåendet av jämlikhet är det väsentligt att garantera var och en lika möjligheter att skaffa sig utbildning. Ifall någon minoritet förvägras möjligheter till utbildning kan det vara fråga om en praxis som innebär strukturell diskriminering.

I och med den ökade invandringen har antalet vuxna som är i behov av grundläggande utbildning gradvis ökat. Under de senaste decennierna har invandringen till Finland fortsatt att öka. Sedan år 2015 har det årliga antalet invandrare mångfaldigats. Den internationella rörligheten förväntas öka också i framtiden, vilket innebär att man måste bereda sig på att bemöta de samhälleliga förändringar som invandringen medför.

I projektet Delaktig i Finland, vars syfte var att förbättra tillgången till integrationsutbildning, uppmärksammades särskilt unga som flyttat till Finland i slutskedet av läropliktsåldern eller därefter. Det har inte funnits någon tydlig utbildningsmodell för unga som passerat läropliktsåldern men som har begränsad eller svag utbildningsbakgrund, utan dessa unga har hamnat i gränsområdet mellan den grundläggande utbildningen och integrationsutbildningen för vuxna invandrare, och fått utbildning i enlighet med vad de lokala förhållandena har möjliggjort. De ungas utbildningsbakgrund och basfärdighetsnivå varierar avsevärt, och samtidiga studier i grundskolans lärokurs och i undervisningsspråket medför, i likhet med omständigheterna i anslutning till de ungas livssituation, särskilda utmaningar för inläringen. De unga löper risk att slås ut från utbildningsmöjligheterna och arbetslivet ifall de inte förvärvar en tillräcklig nivå av kunskaper på grundskolnivå.

Timfördelningen inom den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga har varit densamma sedan år 1994. Lagstiftningen gällande den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga har utarbetats under en tid då syftet med lagstiftningen i första hand var att se till

RP 178/2016 rd

att personer som gått i folkskola eller grundskola i Finland skulle få ett sådant avgångsbetyg som ger behörighet för fortsatta studier, vilket under parallellskolsystemets tid var avgångsbetyg från mellanskolan och därefter avgångsbetyg från grundskolan.

På grund av ökningen av antalet asylsökande ökar också de vuxnas behov av grundläggande utbildning. På grundval av de ovan angivna bedömningarna och utredningarna kan man uppskatta att behovet av grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern kommer att närapå fördubblas från nuläget fram till år 2017. Antalet studerande förväntas öka en aning ännu under åren 2018–2019. Det behövs fler utbildningsplatser, vilket betyder att allt fler kommuner och eventuellt också privata sammanslutningar kommer att ordna grundläggande utbildning för vuxna i framtiden. För att kvaliteten på den grundläggande utbildningen ska kunna garanteras är det viktigt att lagstiftningen innehåller tillräckliga anvisningar för anordnandet av god utbildning.

Enligt den arbetsgrupp som granskat utbildningsvägarna och integrationen för invandrare (undervisnings- och kulturministeriet 2016:1) är det utbudet som styr vilka utbildningar invandrarna väljer efter integrationsutbildningen eller som ersättande utbildning i stället för integrationsutbildningen. Det är alltså inte fråga om ändamålsenliga val med tanke på de studerandes kunnande och utbildningsbakgrund. Dessutom är det ett problem att invandrare anvisas utbildning utifrån kulturella förhandsantaganden.

Den största bristen i det nuvarande systemet är att det inte finns något enhetligt sätt för utformning av utbildningsvägen för en studerande. Invandrarnas vägar till utbildning och inträde i arbetslivet är långa och innefattar tomgång, överlappningar och ibland också oändamålsenliga studier. Efter att en invandrare har genomgått lämplig integrationsutbildning, som räcker ungefär ett år, uppkommer det ofta dröjsmål mellan denna utbildning och följande utbildningsskedet. Den nuvarande årskursrytmen, där grundläggande utbildning för vuxna inleds bara en gång per år, dvs. i början av höstterminen, har varit särskilt oändamålsenlig. Genom att undervisningen i läs- och skrivkunnskap inkluderas i den grundläggande utbildningen för vuxna skapas emellertid en utbildningshelhet där studierna framskrider effektivt och där den studerande utan avbrott kan avancera i den takt som motsvarar hans eller hennes studiefärdigheter. Den gällande lagstiftningen innehåller föreskrifter om timfördelningen bara för den s.k. egentliga grundläggande utbildningen (minst 44 kurser), som inte räcker till exempelvis för invandrare. Den grundläggande utbildningen för läropliktiga omfattar enligt timfördelningen för minimilärokursen studier i ett främmande språk (A-lärokursen), hela den grundläggande utbildningens lärokurs i historia samt de studier som hänför sig till årskurserna 7–9, frånsett färdighets- och konstämnen. I den timfördelning som fastställts i timfördelningsförordningen beaktas emellertid inte för närvarande att invandrare har ett sämre utgångsläge när det gäller finska och svenska än infödda finländare.

Det faktiska behovet har lett till att det utarbetats riksomfattande grunder för läroplanen också för inledningsskedet i den grundläggande utbildningen. För inledningsskedets del finns det emellertid inte föreskrifter om timantalet eller timfördelningen. För personer som passerat läropliktsåldern ordnas också förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen, trots att denna undervisning ursprungligen var avsedd för ungdomar.

I praktiken finns det stora variationer i fråga om de sätt på vilka utbildningen ordnas och i fråga om utbildningens längd i kurser och år. För en studerande som inleder sina studier från grunden kan man utgå från att utbildningen räcker mellan tre och sex år. Utgångspunkten är att en utbildningsväg som inte innefattar läs- och skrivkunnighetskedet omfattar mellan 80 och 104 kurser. En del av folkhögskolorna har dock redan för närvarande inom ramen för inledningskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna ordnat sådan undervisning i läs- och skrivkunnighet som i praktiken är nödvändig för att den studerande ska kunna inleda sin grundläggande utbildning. Vidare är det problematiskt att finansieringens nivå enligt det gällande systemet varierar beroende på om den studerande deltar i förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen eller avlägger grundläggande utbildning, samt beroende på om utbildningen ordnas i en internatskola eller vid någon annan läroanstalt. Detta är fallet trots att det i praktiken inte finns eller behöver finnas några avsevärda skillnader i fråga om utbildningen.

Den gällande lagstiftningen och den nuvarande undervisningen i läs- och skrivkunnighet medför en risk för överlappande och ineffektivt ordnad utbildning. I lagen uppställs inte några gränser för den grundläggande utbildningens längd eller för dess finansiering. I lagen finns inte heller några särskilda bestämmelser som styr de studerande till fortsatt utbildning eller till arbetslivet efter den grundläggande utbildningen. Vidare kan det nuvarande systemet i vissa fall möjliggöra ineffektiva utbildningsvägar. Den undervisning i läs- och skrivkunnighet som är lösryckt från den övriga utbildningen och som ordnas av utomstående aktörer främjar inte en effektiv och flexibel övergång till annan fortsatt utbildning, t.ex. grundläggande utbildning. Övergången från en läroanstalt till en annan riskerar att förlänga utbildningsvägarna också till följd av att den studerandes utgångsnivå bedöms på nytt i samband med varje övergång och lagen inte innehåller någon tydlig bestämmelse om enhetliga förfaranden för identifiering och erkännande av förvärvat kunnande. Inom ramen för det gällande systemet sker till följd av konkurrensutsättning med några års mellanrum ett byte av de aktörer som ordnar undervisning i läs- och skrivkunnighet. Detta system garanterar inte tillräckligt väl långsiktigt utvecklande av undervisningen, vilket kräver specialkunnande och innefattar kontinuerligt arbete med läroplanerna samt utvecklande av verksamhetskulturen, pedagogiken och undervisningspersonalens kunnande. För detta krävs å sin sida ett tillräckligt antal ordinarie arbets- eller tjänsteförhållanden för lärare. Det gällande systemet ökar antalet flerfaldiga bedömningar av färdighetsnivån och utarbetandet av mångfaldiga planer. Dessutom är det inte i alla situationer möjligt för en studerande att fortsätta studera på den uppnådda nivån efter bytet av utbildningsanordnare.

Den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen och undervisningen i läs- och skrivkunnighet finansieras i sin helhet av staten, medan den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga finansieras av staten och kommunerna gemensamt. Eftersom de ovan nämnda typerna av undervisning kommer att förenas med den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga, ska också en gemensam finansieringskälla väljas. Arbetsgruppen för utvecklande av den grundläggande utbildningen för vuxna föreslog i sin utredning år 2014 (2014:23) att staten i framtiden ska stå för hela finansieringen. Staten står redan för närvarande för största delen av finansieringen.

2 Föreslagna ändringar

2.1 Målsättning

Genom propositionen genomförs den handlingsplan för integration som statsrådet fastställt den 3 maj 2016. Enligt planen ska övergången till utbildning och arbetslivet försnabbas och den grundläggande utbildningen för vuxna förnyas. En del av de personer som kommer till landet i slutskedet av sin läropliktsålder har mycket bristfällig utbildningsbakgrund och det är därför sannolikt att dessa personer inte kommer att slutföra sin grundläggande utbildning efter att de passerat läropliktsåldern. Invandrare som har brister i sin grundskolutbildning borde ges möjligheter till effektiva heltidsstudier. Målsättningen är att personer som passerat läropliktsåldern ska ha faktiska möjligheter att avlägga den grundläggande utbildningens lärokurs. Avsikten är att timfördelningen inom den grundläggande utbildningen för vuxna och grunderna för läroplanen ska förnyas, liksom finansieringen. Undervisningen i läs- och skrivkunnighet ska bli en del av den grundläggande utbildningen för vuxna. Den undervisning i läs- och skrivkunnighet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning överförs år 2018, för sådana studerandes del vars kunnande inte motsvarar grundskolans lärokurs, till en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. I den grundläggande utbildningen för vuxna inkluderas också perioder då det ges möjlighet att bekanta sig med arbetslivet, samt valfria yrkesstudier. Den förnyade grundläggande utbildningen införs år 2018.

Målet med propositionen är att utveckla innehållet i den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern samt utbildningens struktur i enlighet med de förändrade behoven, och att förenhetliga den nuvarande varierande och oreglerade praxisen, samtidigt som tillräcklig individuell flexibilitet garanteras så att studierna kan framskrida effektivt. Vidare ska utbildningen harmoniseras ytterligare och utbildningsvägen effektivteras och förtydligas genom att dess olika skeden regleras i lagstiftningen. Utbildningens integrerande roll stärks så att det i regel inte ska finnas behov av att ordna särskild integrationsutbildning för personer som deltar i den grundläggande utbildningen. En målsättning är att den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga ska kunna genomföras så effektivt som möjligt och i allt större utsträckning i form av heltidsstudier.

Till målsättningarna hör också att skapa en ny struktur för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. Utbildningen ska bestå av ett inledningsskede och ett slutskede, samt av ett läs- och skrivkunnighetsskede som beroende på den studerandes behov inkluderas i inledningsskedet. Det nya inledningsskedet omfattar det nuvarande inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna och den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen för vuxna samt undervisningen i läs- och skrivkunnighet för vuxna invandrare. Slutskedet motsvarar den nuvarande egentliga grundläggande utbildningen för vuxna. Kursantalet och timfördelningen för inledningsskedet och det läskunnighetsskede som enligt de studerandes behov kompletterar inledningsskedet ska fastställas genom förordning av statsrådet. För närvarande finns det föreskrifter om minimikursantalet och timfördelningen bara för den egentliga grundläggande utbildningen. Avsikten är att antalet kurser inom det nya systemet ska regleras så att kostnaderna per elev inte ökar. Målsättningen med inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för vuxna är att de studerande genom

RP 178/2016 rd

integrerade studier i vart och ett av de läroämnena som hör till timfördelningen för den grundläggande utbildningen för vuxna skaffar sig en sådan färdighetsnivå som gör det möjligt för dem att delta i slutskedet av den grundläggande utbildningen och erhålla ett avgångsbetyg, en tillräcklig färdighetsnivå i finska eller svenska samt sådana färdigheter som krävs för integration i samhället. Till den undervisning i läskunnighet som ordnas och finansieras som en del av den grundläggande utbildningen antas studerande som saknar sådana kunskaper och färdigheter som krävs för den grundläggande utbildningen men som har för avsikt att avlägga den. Till den grundläggande utbildningen hänvisas däremot inte studerande som behöver undervisning och stöd i läs- och skrivkunnighet men som redan har avlagt den grundläggande utbildningens lärokurs.

Ett av målen med reformen är att eliminera överlappningar i utbildningarna och möjliggöra effektiva individuella utbildningsvägar, med beaktande av utgångsnivån för de studerandes kunskaper. Detta effektiviserar och förkortar den grundläggande utbildningen och leder till att de studerande smidigare kan avancera till utbildning på andra stadiet och till arbetslivet. Vartdera stadiet av den grundläggande utbildningen innefattar studiehandledning och arbetslivskunskaper. Till målen hör också att utöka samarbetet mellan anordnarna av grundläggande utbildning, yrkesutbildning och annan utbildning i regionen, så att utbildningsvägarna blir kortare och kontakterna till arbetslivet utökas.

Utbildningsvägen effektiviserar genom att det fastställs en maximitid för utbildningen. Lagen föreslås också innehålla noggrannare bestämmelser än för närvarande om för vilken färdighetsnivå de olika utbildningsskedena är avsedda, vilket minskar anordnandet av onödig och eventuellt överlappande utbildning.

Den skyldighet att utarbeta en individuell studieplan för varje studerande, som härrör sig från de gällande grunderna för läroplanen, ska regleras på lagnivå, så att det ytterligare accentueras att individuell anpassning av utbildningen är av stor betydelse för effektiva studier. Studiernas framskridande effektiviserar också i och med att lagen föreslås innehålla bestämmelser om skyldigheten att identifiera och erkänna sådant kunnande som den studerande förvärvat på annat håll. Denna skyldighet har tidigare fastställts i grunderna för läroplanen.

Med hjälp av de föreslagna åtgärderna strävar man även efter att underlätta de studerandes möjligheter att flytta inom landet, från en utbildningsanordnare till en annan. Enhetliga strukturer och enhetligt innehåll innebär, tillsammans med skyldigheten att utarbeta en individuell studieplan enligt en enhetlig modell och skyldigheten att överföra de uppgifter som ingår i planen från en utbildningsanordnare till en annan bl.a. för att avlagda prestationer ska räknas till godo, att flyttningar och övergångar underlättas, avbrott i utbildningsvägen förebyggs och överlappande planeringsarbete och studier minskar. Avsikten är att kunnandet inte ska behöva erkännas på nytt vid den mottagande läroanstalten, utan att studierna ska kunna fortgå från samma skede där de avbröts i den förra läroanstalten.

2.2 Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås det att 46 § i lagen om grundläggande utbildning ska ändras. Samtidigt görs också en ändring av teknisk natur i 1 § 3 mom. i lagen, där det hänvisas till 46 §. I den gällande paragrafen föreskrivs det om grundläggande utbildning för andra än läropliktiga. Paragrafen ska preciseras så att den motsvarar sitt syfte, dvs. så att den i fortsättningen reglerar den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. Det föreslås att paragrafens rubrik ska ändras så att den stämmer bättre överens med paragrafens innehåll. Barn som är i läropliktsåldern men som inte nödvändigtvis i alla situationer är läropliktiga i Finland ska såsom hittills delta i den grundläggande utbildningen för läropliktiga, ifall det inte ordnas förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen för dem. Läropliktsåldern fastställs i 25 § i lagen om grundläggande utbildning, som gäller läroplikten och där det bestäms att barn som är varaktigt bosatta i Finland är läropliktiga. Läroplikten börjar det år då barnet fyller sju år. Läroplikten upphör när det har förflutit tio år sedan läroplikten började. De personer som passerat läropliktsåldern och som avses i 46 § är i praktiken personer som fyllt 17 år. Termen elev, som används på flera ställen i den gällande paragrafen, ska bytas ut till termen studerande, som bättre beskriver den målgrupp som redan passerat läropliktsåldern och som oftast består av vuxna. I paragrafens 1 mom. görs en motsvarande terminologisk ändring som i paragrafens rubrik. Vidare ska omnämmandet av 11 § strykas ur förteckningen över tillämpliga paragrafer, eftersom propositionen innehåller särskilda bestämmelser om undervisningens innehåll för personer som passerat läropliktsåldern. I enlighet med vad som tidigare föreskrivits i 3 mom. bestäms det i 1 mom. att en studerande som har fyllt 18 år får välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap. Paragrafens 1 och 2 mom. motsvarar i övrigt 1 och 2 mom. i den gällande paragrafen.

I paragrafens 3 mom. bestäms det att den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern ska vara indelad i olika skeden. Lagen om grundläggande utbildning föreslås innehålla bestämmelser förutom om slutskedet av den grundläggande utbildningen även om dess inledningsskede för personer som passerat läropliktsåldern, vilket vid behov även kan innefatta undervisning i läs- och skrivkunnsighet inom ramen för det särskilda läskunnighets-skedet. Utbildningen ordnas så att den till sin omfattning motsvarar den studerandes behov. Utbildningens omfattning bestäms på basis av den studerandes behov samt hans eller hennes kunskaps- och färdighetsnivå. Den grundläggande utbildningen kan som mest innefatta ett särskilt läskunnighetsskede, som hör till den grundläggande utbildningens inledningsskede, samt de studier som hör till inledningsskedet och slutskedet av den grundläggande utbildningen. Läskunnighetsskedet ordnas för personer som saknar läs- och skrivkunnsighet och för invandrare som inte har tillräckliga förutsättningar att klara av studierna i den grundläggande utbildningens inledningsskede. Största delen av de studerande deltar bara i ett eller två av dessa skeden. Läskunnighetsskedet består av elementär undervisning i läs- och skrivkunnsighet och grundläggande numeriska färdigheter, samt av integrerande innehåll. Den undervisning i läs- och skrivkunnsighet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning överförs år 2018, för sådana studerandes del vars kunnande inte motsvarar grundskolans lärokurs, till en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern.

RP 178/2016 rd

Behörig att ge undervisning inom den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern är den som enligt förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998) har behörighet att ge ämnesundervisning eller klassundervisning inom den grundläggande utbildningen.

Enligt 3 mom. ska den studerandes utgångsnivå bedömas i syfte att fastställa en ändamålsenlig individuell studieplan. Dessutom görs en individuell anpassning av studierna inom de olika skedena. Bedömningen görs vid behov i samarbete med andra myndigheter, t.ex. myndigheter som ansvarar för integration eller arbetskraftspolitik, eller aktörer som anvisats av dessa myndigheter. Exempelvis utarbetar arbets- och näringsbyrån en integrationsplan för invandrare, som innefattar uppgifter om olika typer av verksamhet, såsom utbildning, planer för försörjningen och arbetspraktik. Dessa uppgifter får överlämnas från en myndighet till en annan med stöd av ett samtycke som den studerande gett i enlighet med personuppgiftslagen (523/1999). I detta skede föreslås det inte att lagen ska innehålla någon särskild bestämmelse om utlämnandet av uppgifter myndigheter emellan. Den minimalärkurs som fastställs närmare genom förordning förpliktar inte den studerande att avlägga samtliga kurser, utan anger den nivå som ska uppnås i varje utbildningsskede. För att avgångsbetyg ska erhållas förutsätts det emellertid att den studerandes färdighetsnivå har identifierats och hans eller hennes kunnande har erkänts. I studiernas inledningsskede ska särskild uppmärksamhet fästas vid bedömningen av den studerandes kunskaps- och färdighetsnivå och vid erkännandet av hans eller hennes kunnande. Liksom för närvarande ska utbildningen inte vara årskursbunden, utan avsikten är att göra det möjligt för den studerande att avancera individuellt och flexibelt, i enlighet med sin kunskaps- och färdighetsnivå och sina framsteg. Även om en studerande t.ex. bedöms vara i behov av utbildning som hör till inledningsskedet, är avsikten inte att han eller hon under alla omständigheter måste avlägga alla obligatoriska studier som hör till det skedet, utan en individuell anpassning av studierna ska göras också för inledningsskedets del. I momentet regleras skyldigheten att utarbeta en individuell studieplan för den studerande. Föreskrifter om denna skyldighet finns för närvarande i de gällande grunderna för läroplanen. Enligt propositionen ska denna fråga dock regleras på lagnivå. I planen införs uppgifter om de kurser som den studerande enligt planerna ska avlägga, om tidigare utbildning samt arbetserfarenhet och annat kunnande som eventuellt ersätter studier, liksom om vilka kurser som identifieras och erkänns för den studerandes del. När det gäller att fastställa färdighetsnivån i olika läroämnen och identifiera och erkänna tidigare förvärvat kunnande är läraren en viktig aktör. Den individuella studieplanen ska utarbetas i samarbete mellan lärarna och studiehandledarna. Den individuella anpassningen och dokumenteringen av studierna är av betydelse också med tanke på den studerandes rättsskydd, och säkerställer att den grundläggande utbildningen inte är mer omfattande än vad som behövs med tanke på avläggandet av lärokursen eller en del av den. Med hjälp av den individuella anpassningen ser man till att den behövliga utbildningen ordnas med beaktande av den studerandes livssituation och tidigare förvärvat kunnande, samt att tiden och sätten för avläggande av studierna är ändamålsenliga. Syftet med den individuella anpassningen är att förkorta studietiderna och effektivera användningen av utbildningssystemets resurser.

I paragrafens 3 mom. bestäms det vidare att sådan förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen som avses i 5 § inte ordnas för personer som passerat läropliktsåldern. Det kommer inte längre att finnas behov av att ordna förberedande undervisning för personer

RP 178/2016 rd

som passerat läropliktsåldern, eftersom den grundläggande utbildningen för dessa personer redan innefattar både undervisning i läs- och skrivkunnighet i enlighet med de studerandes behov och undervisning som hör till den grundläggande utbildningens inledningsskede. Denna undervisning motsvarar i fråga om både innehåll och målsättningar den förberedande undervisning som ordnats för invandrare före den grundläggande utbildningen. Förberedande undervisning ordnas fortsättningsvis för barn som är i läropliktsåldern eller snart kommer att nå den.

I paragrafens 4 mom. finns bestämmelser om målen med och innehållet i det inledningsskede i den grundläggande utbildningen som avses i 3 mom. och det läskunnighetsskede som eventuellt hör till inledningsskedet. Lagen föreslås således första gången innehålla bestämmelser om undervisningen i den grundläggande utbildningens inledningsskede. De som studerar i inledningsskedet har ännu så begränsade kunskaper och färdigheter att de inte klarar av de studier som hör till slutskedet av den grundläggande utbildningen, vilka motsvarar lärokursen för årskurserna 7–9 i den grundläggande utbildningen för läropliktiga.

Syftet med inledningsskedet i den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern är att säkerställa att de studerande har sådana grundläggande kunskaper och färdigheter samt väsentliga studie- och informationsanskaffningsfärdigheter att de kan inleda slutskedet av den grundläggande utbildningen eller annan utbildning. I de studier som hör till inledningsskedet inkluderas den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen samt integrationsfrämjande element, med betoning på inläring av undervisningsspråket. I undervisningen i inledningsskedet uppmärksammas också färdigheter som behövs i vardagslivet samt integrationen i det finländska samhället. Den timfördelning som föreskrivs i 11 § lämpar sig därför inte helt och hållet för de studier som hör till inledningsskedet. Det föreslås att undervisningen i inledningsskedet inte genomgående ska vara indelad i olika ämnen, utan delvis bestå av integrerade helheter. I avvikelse från vad som bestäms om läroämnena i 11 §, innefattar inledningsskedets lärokurs, på samma sätt som den förberedande undervisningen före gymnasieutbildningen, studier i samhällskunskap och kulturkännedom, vilka omfattar vardagslivsfärdigheter och samhällskunskap. Den integrerade miljö- och naturkunskapsdel som hör till lärokursen består av integrerade studier i fysik, kemi, biologi och geografi. Lärokursen omfattar också hälsokunskap samt kombinerad studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter. Syftet med handledningen är att utveckla studiefärdigheterna, att tillhandahålla information om utbildningar och ge de studerande möjligheter att bekanta sig med arbetslivet och utbildningsalternativen, samt att tillhandahålla studiehandledning och fortsatt handledning. Studierna i inledningsskedet innefattar också studier i matematik och ett främmande språk. Avsikten är att inledningsskedets lärokurs ska innehålla omfattande studier i finska eller svenska, där det beaktas att nästan alla studerande i inledningsskedet har något annat språk än finska eller svenska som modersmål. Läskunnighetsskedet är avsett för personer som är i behov av grundläggande läs- och skrivkunnighet och numeriska färdigheter samt av elementär undervisning som utvecklar dessa färdigheter.

I 5 mom. finns bestämmelser om slutskedets innehåll. I paragrafen beaktas de särskilda behoven hos personer som passerat läropliktsåldern. Slutskedets innehåll motsvarar till stor del det som bestäms om läroämnena i 11 §, så att också studerande som passerat läropliktsåldern ska

kunna få ett sådant jämförbart avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen som ger behörighet för fortsatta studier. I avvikelse från den gällande timfördelningen ska lärokursen för personer som passerat läropliktsåldern dock innefatta hälsokunskap. Också i slutskedet av den grundläggande utbildningen ska studierna i finska eller svenska betonas, särskilt för sådana studerande med främmande språk som modersmål som behöver det. Avsikten är att de studerande ska få sådana språkliga färdigheter som möjliggör studier i andra ämnen. De föreslagna studierna räcker som mest ca 34 år, och under denna tid hinner inte språket utvecklas på motsvarande sätt som hos läropliktiga. Enligt de gällande bestämmelserna kan invandrare undervisas i finska eller svenska antingen helt eller delvis enligt en särskild lärokurs avsedd för invandrare, i stället för i modersmål och litteratur enligt skolans undervisningsspråk. Vidare är det inom den kombinerade studiehandledningen och handledningen i arbetslivsfärdigheter möjligt att betona yrkesstudier och företagande i större utsträckning än i inledningsskedet.

Den lärokurs som avses i 4 och 5 mom. kan även innefatta andra studier som lämpar sig för den grundläggande utbildningen, exempelvis studier i färdighets- och konstämnen eller i informations- och kommunikationsteknologi, samt kurser som stöder inläringen i olika läroämnen och helheter som omfattar flera ämnen.

Både 4 och 5 mom. innehåller ett bemyndigande med stöd av vilket närmare föreskrifter om timfördelningen i läskunnighets-, inlednings- och slutskedet utfärdas genom förordning av statsrådet (timfördelningsförordning). Därmed ska en särskild timfördelning föreskrivas dels för det inledningsskede som innefattar läskunnighetsskedet och dels för slutskedet. Enligt 14 § i lagen om grundläggande utbildning fastställer Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen de närmare målen för läroämnena och ämneshelheterna. Enligt lagförslaget ska 46 § inte längre innehålla någon bestämmelse om att det i grunderna från läroplanen är möjligt att avvika från 11 §, som gäller den grundläggande utbildningens innehåll.

I paragrafens 6 mom. regleras utbildningsanordnarens skyldighet att samarbeta med anordnare av yrkesutbildning och annan utbildning i regionen. Sådana utbildningsanordnare som utöver grundläggande utbildning själva också ordnar exempelvis yrkesutbildning, ska vid behov samarbeta med andra utbildningsanordnare, så att de studerande ges tillräckligt omfattande möjligheter till studieperioder vid andra läroanstalter. Det bestäms att den studerandes individuella studieplan kan innefatta studieperioder vid andra läroanstalter samt möjligheter att bekanta sig med arbetslivet. Målet är att försnabba utbildningsvägarna och utöka kontakterna till arbetslivet, vilket anses ske bl.a. genom samarbete med yrkesutbildningsanordnare. Inom den handledning som hör till lärokursen är det också möjligt att utarbeta en praktisk plan för övergången till fortsatta studier. För invandrades del ska man även beakta den integrationsplan som eventuellt utarbetats för dem, och samordna planerna med varandra.

Dessutom föreslås 6 mom. innehålla en bestämmelse om att man vid utarbetandet av den individuella studieplanen och anpassningen av studierna i enlighet med 3 mom. ska beakta en tidigare individuell studieplan som utarbetats för den studerande. Utöver vad som bestäms i 3 mom. säkerställer man med hjälp av lagförslaget att tidigare förvärvat kunnande, tidigare planer för individuell anpassning och tidigare bedömningar av kunnandet beaktas samt att studi-

erna kan fortgå från det skede som den studerande nått före avbrottet eller bytet av utbildningsanordnare. För att trygga informationsutbytet bestäms det att den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål ska ge den nya utbildningsanordnaren uppgifter om den studerandes individuella studieplan och om vilka studier han eller hon avlagt.

För att möjligheterna att erbjuda en enhetlig och effektiv utbildningsväg ska garanteras föreslås paragrafens 7 mom. innehålla bestämmelser om mer omfattande upphandlingsrätt än tidigare, så att utbildningsanordnaren i princip kan tillhandahålla undervisning i alla de skeden som avses i 3 mom. En kommunal utbildningsanordnare ska kunna upphandla undervisning på det sätt som bestäms i 4 §. Också privata utbildningsanordnare ska vid behov kunna upphandla undervisning i läskunnighetskedet av en kommun eller samkommun eller av en utbildningsanordnare som beviljats tillstånd att ordna grundläggande utbildning enligt 7 eller 8 §. Också utbildningsanordnare som beviljats tillstånd enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning eller lagen om grundläggande yrkesutbildning kan vara underleverantörer av undervisning i läskunnighetskedet. Avsikten är att göra det möjligt att på ett ändamålsenligt sätt tillgodogöra sig kunnandet inom vuxenutbildningssektorn samt utbildningsanordnarnas inbördes samarbete och specialisering. Det är i sista hand anordnaren av grundläggande utbildning som svarar för utbildningshelheten.

I paragrafens 8 mom. anges tiden för avläggandet av hela den grundläggande utbildningens lärokurs för personer som passerat läropliktsåldern, då det är fråga om en person som inleder sina studier från läs- och skrivkunnighetskedet och som inte har sådant kunnande som räknas till godo inom den grundläggande utbildningen. I momentet anges dessutom vilken tid studierätten är gällande. Eftersom de studerande har en mycket varierande utgångsnivå ska denna tid fastställas särskilt för varje studerande i samband med att hans eller hennes utgångsnivå utreds. Studietidens längd ska antecknas i den individuella studieplanen. Planen uppdateras vid behov. I momentet bestäms det emellertid att heltidsstudier ska avläggas inom högst fem år. Paragrafens 9 mom. föreslås i likhet med det gällande 4 mom. innehålla en bestämmelse om att utbildning enligt paragrafen helt eller delvis kan ordnas såsom distansundervisning.

I propositionen föreslås det också att 2, 58 och 59 § i lagen om statsandel för kommunal basservice ska ändras. I 2 § 4 mom. i den nämnda lagen anges de uppgifter som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet, men vars finansiering beaktas vid beräkandet av den statsandelsprocent som avses i 55 § i lagen om statsandel för kommunal basservice. I 58 och 59 § finns bestämmelser om de driftskostnader som ska beaktas vid justeringen av kostnadsfördelningen. Det föreslås att dessa paragrafer ska ändras så att den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern, vilken regleras i 46 § i lagen om grundläggande utbildning, inte längre ska beaktas i kostnadsunderlaget, samt att finansieringen av den inte längre ska beaktas vid fastställandet av statsandelsprocenten. Detta gäller dock inte de s.k. ämnesstudier inom den grundläggande utbildningen som avses i 46 § 2 mom. Den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern ska helt och hållet finansieras av staten, så att kommunerna inte längre svarar för någon andel av finansieringen. Finansieringen av denna utbildning ska således regleras på samma sätt som exempelvis finansieringen av den förberedande undervisning som enligt 9 § i lagen om grund-

läggande utbildning ordnas för invandrare före den grundläggande utbildningen. Enligt det gällande finansieringssystemet finansieras den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen samt undervisningen i läs- och skrivkunnighet i sin helhet av staten, medan den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga finansieras av staten och kommunerna gemensamt. I och med att de nämnda typerna av utbildning kommer att föras med den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga, ska också en gemensam finansieringskälla väljas. Eftersom staten redan står för största delen av finansieringen, föreslås det att staten i framtiden ska stå för hela finansieringen. Statens andel av finansieringen av denna utbildning kommer således från och med år 2018 att öka med ca två och en halv miljon euro per år, då kommunernas skyldighet att delta i finansieringen slopas. Detta ska beaktas vid fastställandet av statsandelsprocenterna för år 2018, och en utjämning ska göras mellan kommunerna och staten.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser för personer som passerat läropliktsåldern

De studerande inom den grundläggande utbildningen som passerat läropliktsåldern är nuförtiden i huvudsak invandrare. I och med att de tre nuvarande utbildningsformerna (undervisningen i läs- och skrivkunnighet, den förberedande undervisning som ges före den grundläggande utbildningen samt den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga) från och med år 2018 sammanförs inom ramen för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern, kan de studerande avlägga den grundläggande utbildningens lärokurs som en helhet i stället för att avlägga tre olika utbildningar. Därmed elimineras överlappningar och väntetider mellan de olika utbildningarna, och utbildningens sammanlagda längd förkortas. Utbildningen förkortas också av att förvärvat kunnande ska identifieras och erkännas. Fastställandet av maximiantalet kurser som berättigar till finansiering och maximitiden för heltidsstudier sporrar de studerande till effektiva studier. Dessutom kommer det att bli lättare för en studerande att flytta över till en annan utbildningsanordnare, i och med att den nya utbildningsanordnaren ska beakta den individuella studieplan som den förra utbildningsanordnaren utarbetat, och studierna ska fortgå från det skede som den studerande nått före avbrottet eller bytet av utbildningsanordnare.

RP 178/2016 rd

Diagram 1. Ändringar i utbildningen och dess omfattning för studerande som saknar sådant kunnande som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs

	Nuläge	Regeringens proposition
Undervisning i läs- och skrivkunnighet	160–200 dagar* (~1 140–1 400 timmar~40–50 kurser)	
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen	Minst 1 000 timmar (~36 kurser)	
Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga	Minst 44 kurser För inledningsskedets del finns inga föreskrifter om antalet kurser	
Grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern		Inledningsskedet: Läskunnighetskedet minst 27 kurser Inledningsskedet i övrigt minst 38 kurser Slutskedet: Minst 46 kurser

* (Uppgifter från arbets- och näringsministeriet)

Då den undervisning i läs- och skrivkunnighet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning år 2018 överförs till en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern, kommer detta att beröra sådana studerande vars kunnande inte motsvarar grundskolans lärokurs. Det har varit möjligt att få arbetskraftspolitiskt stöd för förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen, för grundläggande utbildning för vuxna och för undervisning i läs- och skrivkunnighet. Sammanförandet av dessa tre utbildningsformer förväntas inte ha några negativa konsekvenser för den personliga ekonomin för studerande med invandrarbakgrund. Det är möjligt för en invandrare att avlägga grundskolstudier vid sidan av arbetskraftsutbildning. Stödtiden för sådana frivilliga studier som stötts med hjälp av arbetslöshetsförmåner kommer enligt riktlinjerna i regeringens plan för främjande av integration att förlängas till fyra år i sådana fall där den grundläggande utbildningen annars inte skulle bli slutförd.

De ändringar som berör den grundläggande utbildningen för vuxna förväntas på lång sikt förbättra den ekonomiska situationen för personer som passerat läropliktsåldern, eftersom dessa till följd av den förkortade studietiden kommer att kunna övergå till arbetslivet tidigare än förut. Dessutom kommer invandrararnas integration sannolikt att för snabbas i synnerhet genom språkinläringen, då språkundervisningen inte längre såsom för närvarande är uppdelad mellan tre olika utbildningar, utan avancerar systematiskt inom ramen för en och samma utbildning. Integrationen i det finländska samhället möjliggör då en snabbare övergång till arbetslivet, delvis redan under studietiden.

Reformen möjliggör också deltidstudier för personer som inte har möjlighet till heltidsstudier (exempelvis för personer som sköter barn i hemmet), men som har för avsikt att avlägga den grundläggande utbildningens lärokurs. Detta främjar avsevärt integrationen och möjliggör på lång sikt även inträde i arbetslivet.

RP 178/2016 rd

	Undervisning i läs- och skrivkunnighet ¹	Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen ²	Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga som fyllt 17 år ³
Antal studerande	835	596	1985
varav invandrare	100 %	100 %	80–90 % ⁴

Ekonomiska konsekvenser för utbildningsanordnare och företag

Den undervisning i läs- och skrivkunnighet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning överförs år 2018, för sådana studerandes del vars kunnande inte motsvarar grundskolans lärokurs, till en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. År 2015 fanns det enligt arbets- och näringsministeriet 835 studerande inom undervisningen i läs- och skrivkunnighet. Denna undervisning har upphandlats genom konkurrensutsättning. Enligt arbets- och näringsministeriet finns det inte kännedom om de faktiska kostnaderna för undervisningen i läs- och skrivkunnighet för år 2015. Ifall finansieringen för en studerande inom den undervisning i läs- och skrivkunnighet som för närvarande ordnas i form av arbetskraftsutbildning dock i enlighet med vad som anförts ovan är 7 533 euro, uppgick arbets- och näringsministeriets totala finansiering för denna undervisning år 2015 till ca 6,3 miljoner euro. Behovet av anslag är direkt anknutet till hur många personer som är i behov av undervisning i läs- och skrivkunnighet.

Då undervisningen i läs- och skrivkunnighet blir en del av den grundläggande utbildningen för vuxna, överförs den samtidigt till de kommunala utbildningsanordnarna och de privata utbildningsanordnare som beviljats tillstånd att ordna grundläggande utbildning för vuxna. Enligt lagen om grundläggande utbildning är det inte tillåtet att ordna utbildning i syfte att uppnå ekonomisk vinst. För närvarande har också företag som inte beviljats tillstånd att ordna grundläggande utbildning för vuxna kunnat delta i konkurrensutsättningen av undervisningen i läs- och skrivkunnighet, och det har varit möjligt att ordna sådan undervisning i syfte att uppnå vinst. Hos en del av de aktörer som för närvarande ordnar undervisning i läs- och skrivkunnighet kommer denna typ av undervisning således att upphöra och omsättningen därmed att minska. En yrkesutbildningsanordnare som deltagit i konkurrensutsättningen och med stöd av den ordnat undervisning i läs- och skrivkunnighet kan dock även i fortsättningen tillhandahålla undervisning i läs- och skrivkunnighet såsom avgiftsbelagd verksamhet, ifall en anordnare av grundläggande utbildning i enlighet med 46 § 7 mom. i lagen om grundläggande utbildning upphandlar sådan undervisning hos yrkesutbildningsanordnaren. Hos de kommunala utbildningsanordnarna och de privata utbildningsanordnare som beviljats tillstånd att ordna grundläggande utbildning kommer verksamheten att öka i samma mån som den minskar hos de

¹ Antal uppgivet av arbets- och näringsministeriet

² Undervisnings- och kulturministeriets enkät angående läget den 29 februari 2016

³ Statistikcentralens insamling av uppgifter om elever och studerande hos olika utbildningsanordnare och läroanstalter den 20 september 2015

⁴ Undervisnings- och kulturministeriets utredning om den grundläggande utbildningen för vuxna invandrare (2014:23)

nämnda yrkesutbildningsanordnarna. Företagen kan ansöka om tillstånd att ordna grundläggande utbildning för vuxna, men utbildningen ska då ordnas utan syfte att uppnå vinst. Det finns inte några noggranna uppgifter om hur många företag som berörs av denna ändring eller om hur mycket anslag som använts för upphandling av undervisning i läs- och skrivkunnighet hos dessa företag. Därför är det inte möjligt att göra några noggranna uppskattningar av vilka belopp det är fråga om i detta sammanhang.

Behovet av anslag för undervisning i läs- och skrivkunnighet är i fortsättningen beroende av antalet invandrare och deras kunnande. För de asylsökande som anlänt år 2015 torde undervisningen i läs- och skrivkunnighet i huvudsak vara genomförd fram till år 2018. Enligt Testipistes kartläggning har sju procent av de asylsökande inte avlagt några grundstudier alls, medan 24 procent inte har slutfört sina grundstudier. Centralen för bedömning av vuxna invandrarers språkkunskaper, Testipiste, genomförde i början av år 2016 en kartläggning beträffande identifieringen av kunnandet vid mottagningscentralerna. Inom ramen för kartläggningen intervjuades 1 004 asylsökande. Kartläggningen omfattade personer från sammanlagt 32 länder. För kartläggningens del bör det dock noteras att kunnandet hos sådana asylsökande som anlänt till Finland innan de fyllt 18 år knappast har granskats alls inom ramen för kartläggningen. Detta innebär att nivån på det faktiska kunnandet kan vara en aning lägre än vad kartläggningens resultat utvisar. Inrikesministeriet har uppskattat att antalet asylsökande år 2017 kommer att uppgå till ca 10 000. Ifall 30 procent av dessa får ett positivt asylbeslut, kommer uppskattningsvis 210 personer att behöva undervisning i läs- och skrivkunnighet i full omfattning och ca 600 personer i viss utsträckning, ifall resultaten av Testipistes kartläggning är generaliserbara. År 2015 fanns det 835 studerande inom den undervisning i läs- och skrivkunnighet som ordnats av arbets- och näringsministeriet. Bland dessa saknade dock troligtvis inte alla sådant kunnande som motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs. Siffrorna är därmed inte helt jämförbara.

Den genomsnittliga årliga finansieringen per studerande för undervisningen i läs- och skrivkunnighet är 7 533,00 euro (priset för en studerandearbetsdag är enligt arbets- och näringsministeriet 51,85 €, vilket multipliceras med den genomsnittliga studietiden, dvs. 180 dagar). Inom det nya systemet uppskattas det årliga priset per enhet uppgå till 8 073 euro, då det beräknas enligt minimiantalet kurser (27). Ifall det finns ca 10 000 asylsökande per år, kan man anta att 700–800 av dem är i behov av grundläggande utbildning för vuxna. Ifall man utgår från att 210 personer behöver undervisning i läs- och skrivkunnighet i full omfattning och ca 600 personer i viss utsträckning, uppskattningsvis halva kursen, blir det fråga om sammanlagt 13 800 kurser per år. Enligt det nya kursrelaterade priset blir kostnaderna då ca 4,1 miljoner euro per år.

Sådan förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen får för närvarande ordnas av de kommunala utbildningsanordnarna och av de privata utbildningsanordnare som beviljats tillstånd till det. Eftersom den förberedande undervisningen för personer som passerat läropliktsåldern inkluderas i den grundläggande utbildningen för vuxna, kommer de privata utbildningsanordnarnas gällande tillstånd att ordna förberedande utbildning före den grundläggande utbildningen för vuxna att upphöra i och med lagändringen. Nästan alla berörda utbildningsanordnare har emellertid redan tillstånd att ordna grundläggande utbildning för vuxna. Ifall maximiantalet studerande inom den grundläggande utbildningen för vuxna har fastställts i tillståndet, kan utbildningsanordnaren vid behov söka ändring i fråga om detta antal. Eftersom undervisningens målgrupp förblir oförändrad, förväntas denna ändring inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser för utbildningsanordnarna. Propositionen minskar antalet överlappande utbildningar och främjar utarbetandet av effektiva individuella utbildningsvägar för heltidsstudier, med beaktande av utgångsnivån för de studerandes kunnande.

RP 178/2016 rd

Det antal kurser som de studerande avlägger förväntas inte öka till följd av ändringen, utan för en del studerande kan kursantalet tvärtom minska en aning. Nedan bedöms ändringens inverkan på en studerande som inte är läs- eller skrivkunnig och som inte har sådant kunnande som hör till den grundläggande utbildningens inledningsskede.

RP 178/2016 rd

Beräknad förändring av kursantalet för personer som inte är läs- och skrivkunniga och som saknar basfärdigheter:

	Nuläget omvandlat till kurser som omfattar 28 timmar	Från och med år 2018
Undervisning i läs- och skrivkunnighet	40–50 kurser (1 140–1 400 timmar)	
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen	36 kurser (1 000 timmar)	
Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga	Inledningsskedet 25–35 kurser Slutskedet 44 kurser	
Grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern		Läskunnighetsskedet 27 kurser Inledningsskedet i övrigt 38 kurser Slutskedet 46 kurser (finansieringen omfattar maximalt 130 kurser)
Sammanlagt	145–165 kurser	111–130 kurser

För närvarande ordnar bara en del av utbildningsanordnarna både sådan undervisning i läs- och skrivkunnighet som finansieras av arbets- och näringsministeriet och sådan förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen samt grundläggande utbildning för andra än läropliktiga som finansieras enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet. Det är vanligare att en utbildningsanordnare endast ordnar förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen och grundläggande utbildning för andra än läropliktiga. Den nya läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna innefattar dock även ett läskunnighetsskede, vilket innebär att alla anordnare av grundläggande utbildning för vuxna kan få finansiering också för detta skede. För en del av utbildningsanordnarna kommer den genomsnittliga totala finansieringen per studerande således att öka då läskunnighetsskedet inkluderas i utbildningen. Elimineringen av överlappande utbildning kan å andra sidan minska finansieringen per studerande i förhållande till nuläget. Vilka konsekvenser de ändringar som föreslås i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet har för finansieringen beskrivs i avsnittet nedan.

Ekonomiska konsekvenser av ändringen av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet

Samtidigt som denna proposition har utarbetats har också ett förslag till ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beretts. Den nya strukturen för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern och införandet av den nya timfördelningen år 2018 kräver nämligen ändringar i finansieringslagstiftningen.

Avsikten är att finansieringen av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern och som avlägger hela den grundläggande utbildningens lärokurs ska förnyas så att samma finansiering i fortsättningen omfattar den nuvarande förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen, den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga och den behövliga undervisningen i läs- och skrivkunnighet. Finansieringen ska inte längre fastställas utifrån en årlig beräkningsdag utan på grundval av antalet avlagda kurser, varvid finansieringen noggrannare än för närvarande riktas till utbildningsanordnarna i enlighet med den faktiska utbildningens omfattning. Då finansieringen inte såsom för närva-

RP 178/2016 rd

rande grundar sig på antalet närvarande studerande den 20 september, blir det möjligt att ordna utbildningen på det sätt som är ändamålsenligast för de studerande.

Finansieringen ska vara densamma för varje kurs, så att finansieringen inte leder till deloptimering utan stöder individuell anpassning av utbildningen. Den nya kursrelaterade finansieringen fastställs genom att den beräknade totala finansieringen divideras med det beräknade antalet kurser, vilket fås genom att det antal studerande som använts som grund för beräkningen enligt de gällande finansieringsformerna omvandlas till beräknade kurser.

RP 178/2016 rd

Diagram 10. Fastställandet av finansieringskoefficienten för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern

	Antal studerande (år 2015)	Finansiering/studerande (år 2016)	Finansiering totalt	Omvandling till beräknade kurser
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen	596 ⁵	10 854,68 ⁶	6 469 000	21 456 ⁷
Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga (som fyllt 17 år), folkhögskolor	490 ⁸	9 164,73	4 491 000	14 700
Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga (som fyllt 17 år), andra skolor än folkhögskolor	1 495 ⁹	4 674,01	6 988 000	22 425
Undervisning i läs- och skrivkunskunskap	835 ¹⁰	7 533,00 ¹¹	6 290 000 ¹²	22 545
SAMMANLAGT			24 238 000	81 126

Då den beräknade totala finansieringen divideras med det beräknade antalet kurser blir den beräknade finansieringen per kurs 298,77 euro. Genom avrundning blir den nya kursrelaterade finansieringskoefficienten 0,046, vilket innebär att finansieringen per kurs uppgår till 298,99 euro.

⁵ Undervisnings- och kulturministeriets enkät om läget den 29 februari 2016

⁶ Här anges den lägre finansieringsnivå som planen för de offentliga finanserna förutsätter för år 2017, då justeringen av kostnadsfördelningen för år 2017 inte ännu har beaktats

⁷ Enligt förordningen om grundläggande utbildning ska undervisning ges i minst 1 000 timmar, vilket motsvarar ca 36 kurser som omfattar 28 timmar

⁸ En studerande förväntas avlägga 30 kurser under ett läsår

⁹ En studerande förväntas avlägga 15 kurser under ett läsår

¹⁰ Antal studerande uppgivet av arbets- och näringsministeriet

¹¹ Det pris arbets- och näringsministeriet uppgett för en studerandearbetsdag år 2015, dvs. 41,85, har multiplicerats med 180 dagar. Enligt arbets- och näringsministeriet är utbildningens genomsnittliga längd 160–200 dagar.

¹² Enligt arbets- och näringsministeriet finns det inte kännedom om det faktiska totala beloppet för år 2015 på grund av att de koder som används vid kostnadsuppföljningen av upphandlingarna förändrades.

RP 178/2016 rd

Grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern, enhetspris per kurs:(grunddelen för hemkommunersättningen -194,08 euro) x 0,046

Den finansiering som beviljas en utbildningsanordnare kommer i fortsättningen att vara beroende av hur många kurser de studerande avlägger. De uppgifter som insamlats från enskilda utbildningsanordnare visar att den studeranderelaterade finansieringen kommer att öka för vissa utbildningsanordnare medan den kommer att minska för andra, beroende på om utbildningsanordnaren ordnat fler eller färre kurser med studeranderelaterad finansiering än vad som motsvarar de ovan beskrivna beräkningsantagandena. Detta påverkar den totala finansieringens belopp.

Eftersom det inte finns kännedom om antalet avlagda kurser, är det inte möjligt att göra någon noggrann bedömning av hur den studeranderelaterade finansieringen i sin helhet kommer att förändras då finansieringen inte längre fastställs utifrån från en viss beräkningsdag utan på grundval av antalet kurser. Eftersom grunden för finansieringen kommer att fastställas avsevärt noggrannare än för närvarande, kan man anta att den genomsnittliga studeranderelaterade totalfinansieringen åtminstone inte kommer att öka i förhållande till nuläget. Inom den nuvarande finansieringsmodellen beaktas exempelvis inte sådana situationer där en studerande avbryter studierna mitt under läsåret. Den finansiering som grundar sig på antalet avlagda kurser kommer däremot att upphöra omedelbart ifall en studerande avbryter sina studier. Denna förändring sporrar utbildningsanordnarna att i allt större utsträckning främja effektiva studier. I diagrammet nedan görs en uppskattning av hur förändringen av finansieringsgrunden påverkar den studeranderelaterade totalfinansieringen för en studerande som inte är läs- eller skrivkundig och som inte har sådana färdigheter som hör till den grundläggande utbildningens inledningsskede. Uppskattningen av den nuvarande studietidens längd grundar sig på den gällande lagstiftningen och på den kartläggning av studietiderna som undervisnings- och kulturministeriet utförde våren 2016.

RP 178/2016 rd

Diagram. Beräkning av hur totalfinansieringen förändras i fråga om en studerande som inte är läs- och skrivkunnig och som saknar grundläggande färdigheter

	Beräknad nuvarande finansiering, studerande i internatskolor	Beräknad nuvarande finansiering, studerande i andra skolor än internatskolor	Ny finansiering
Undervisning i läs- och skrivkunnighet	7 533 euro (1 år)	7 533 euro (1 år)	
Förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen	10 585 euro (1 år)	10 585 euro (1 år)	
Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga, inledningsskedet	9 165 euro (1 år, i vissa fall 2 år)	9 165 euro (1 år)	
Grundläggande utbildning för andra än läropliktiga, slutskedet	9 165–18 329 euro (1–2 år)	9 348–14 022 euro (2 år)	
Grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern			33 188–38 869 euro (111–130 kurser, finansieringen grundar sig inte på tid)
SAMMANLAGT	36 448–45 612 euro (4–5 år)	36 631–41 305 euro (5–6 år)	33 188–38 869 euro (finansieringen grundar sig inte på tid)

För närvarande finns det inga bestämmelser om maximiantalet kurser som berättigar till finansiering eller om studietidens maximilängd. I fortsättningen kommer 100 kurser att vara det maximikursantal som berättigar till finansiering då det gäller en studerande som inte har sådant kunnande som hör till den grundläggande utbildningens inlednings- eller slutskede. Ifall den studerande dessutom saknar läskunnighet, är det maximala kursantalet som berättigar till finansiering 130 kurser. Ifall den studerande däremot har tidigare kunnande, minskar detta automatiskt antalet kurser som berättigar till finansiering, eftersom utbildningsanordnaren i fortsättningen ska erkänna tidigare förvärvat kunnande. Det antal kurser som finansieras blir således för så gott som alla studerandes del mindre än det maximala kursantal som berättigar till finansiering, eftersom största delen av de vuxenstuderande åtminstone i någon mån har tidigare förvärvat kunnande.

I planen för de offentliga finanserna har man redan berett sig på att antalet studerande kommer att öka avsevärt till följd av den ökade invandringen. Ökningen av antalet studerande som är i behov av grundläggande utbildning kommer således att medföra ökade kostnader trots att systemet förändras. För kommunernas och samkommunernas del har det inte uppställts några

RP 178/2016 rd

begränsningar i fråga om elevantalet, vilket innebär att anordnandet av grundläggande utbildning för vuxna grundar sig på utbildningsbehovet. För en del av de privata utbildningsanordnarna har det maximala antalet studerande däremot fastställts i tillståndet att ordna utbildning. Det maximala antal kurser som berättigar till finansiering fastställs i dessa fall genom att det maximala antal studerande som angetts i tillståndet multipliceras med trettio.

Informationsskyldigheten ändras i viss mån, men detta väntas inte i någon större utsträckning påverka kostnaderna i förhållande till nuläget.

För ämnesundervisningen anvisas fortsättningsvis separat finansiering, som grundar sig på det antal kurser som avlagts läsåret före finansieringsåret.

Ekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna och nationalekonomin

Det totala behovet av finansiering per studerande beräknas inte öka till följd av de föreslagna ändringarna, utan på lång sikt kan den totala finansieringen per studerande minska till följd av att utbildningsvägarna effektiveras. Till följd av den ökade invandringen kommer antalet studerande som helhet emellertid att öka, vilket man har berett sig på i planen för de offentliga finanserna. Det faktum att konkurrensutsättningen av undervisningen i läs- och skrivkunnighet slopas kommer å sin sida att minska arbetsmängden inom statsförvaltningen. Övergången till kursrelaterad finansiering kan i och med ändringen av finansieringssystemet tillfälligt leda till en ökning av de offentliga finanserna under åren 2018 och 2019, då utbildningsanordnarna gör en uppskattning av det antal kurser på grundval av vilket finansieringen först fastställs. Ifall beräkningarna visar sig vara för stora, kommer finansieringen dock under åren 2020 och 2021 att minska så att den motsvarar det faktiska kursantalet. För att uppskattningarna ska vara förenliga med de faktiska kursvolymerna har utbildningsanordnarna under åren 2018–2019 möjlighet att korrigera sina uppskattningar före utgången av augusti vartdera året.

Den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen och undervisningen i läs- och skrivkunnighet finansieras för närvarande i sin helhet av staten, medan den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga finansieras av staten och kommunerna gemensamt. Eftersom de nämnda typerna av undervisning kommer att förenas med den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga, ska också en gemensam finansieringskälla väljas. Ämnesundervisningen kommer fortsättningsvis att finansieras av staten och kommunerna gemensamt. Arbetsgruppen för utvecklande av den grundläggande utbildningen för vuxna föreslog i sin utredning år 2014 (2014:23) att staten i framtiden ska stå för hela finansieringen. Staten står redan för största delen av finansieringen. Det föreslås att staten i fortsättningen ska stå för hela finansieringen för sådana studerande som avlägger hela lärokursen. Detta kräver att lagen om statsandel för kommunal basservice ändras så att kostnaderna för den grundläggande utbildningen för vuxna inte längre beaktas som en del av kostnadsbasen och så att finansieringen av denna utbildning inte längre beaktas i statsandelsprocenten. Detta gäller dock inte kostnaderna för ämnesundervisningen. Den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga har redan för närvarande i sin helhet finansierats under moment 29.10.30, vilket innebär att anslagen under detta moment inte behöver utökas till följd av ändringen.

I fortsättningen ska den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern finansieras med hjälp av förslagsanslag i statsbudgeten. Anslaget kommer direkt att påverkas av det antal kurser som de studerande avlägger. Den förberedande undervisning som ordnas före den grundläggande utbildningen och den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga finansieras redan för närvarande med förslagsanslag, medan ämnesundervisningen

och undervisningen i läs- och skrivkunnighet finansieras med fasta anslag. Ämnesundervisningen kommer även i fortsättningen att finansieras med fasta anslag. Den undervisning i läs- och skrivkunnighet som ordnas i form av arbetskraftsutbildning överförs år 2018, för sådana studerandes del vars kunnande inte motsvarar den grundläggande utbildningens lärokurs, till en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. Samtidigt ändras finansieringsformen till förslagsanslag, eftersom undervisningen i läs- och skrivkunnighet kommer att utgöra en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. Behovet av anslag är direkt anknutet till hur många personer som är i behov av undervisning i läs- och skrivkunnighet. Undervisningen i läs- och skrivkunnighet finansieras för närvarande med anslag under moment 32.30.51 (Offentlig arbetskrafts- och företagservice). Finansieringen kommer år 2018 att överföras till moment 29.10.30 (Statsandel och statsunderstöd för den allmänbildande utbildningens driftskostnader). Behovet av anslag har granskats ovan i de avsnitt som berör propositionens ekonomiska konsekvenser.

De kostnader som invandringen medför för de offentliga finanserna motsvarar enligt Pekkala Kerr (2015) i huvudsak de kostnader som orsakas av infödda finländare (t.ex. kostnader för utbildning och dagvård). De direkta tilläggs-kostnader som invandrarna medför för den offentliga sektorn föranleds bl.a. av integrationsprogrammen. Även om en invandrare i genomsnitt kan ge upphov till större årliga kostnader än en infödd finländare, är det dock fråga om kostnader som uppkommer under en betydligt kortare period. Medan infödda finländare orsakar kostnader under hela sin livstid, föranleds kostnader för invandrarnas del bara under en begränsad tid.

Med tanke på de offentliga finanserna medför invandrarna en positiv nettovinst då kostnaderna är mindre än vinsten. Nettovinsten är i allmänhet positiv för personer i åldern 25–55 år. För att nettovinsten ska öka är det viktigt att den positiva perioden kan göras så lång som möjligt. I fortsättningen kommer studerande som passerat läropliktsåldern att kunna avlägga den grundläggande utbildningen som en helhet, i stället för att avlägga tre separata utbildningar. Detta innebär att studietiden för invandrarstuderande kan förkortas, i och med att eventuella överlappningar och väntetider mellan utbildningarna elimineras. Utbildningens längd kan förkortas också genom att tidigare kunnande ska identifieras och erkännas. För de offentliga finansernas del leder en effektivisering av utbildningen till att nettovinsten snabbare blir positiv. Genom att överlappande utbildningar elimineras och tidigare studier erkänns blir det likaså möjligt att skära ner kostnaderna inom den offentliga sektorn, vilket minskar den negativa nettovinsten för invandrarnas del.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

I Finlands grundlag bestäms det att alla har rätt till grundläggande utbildning och att det allmänna ska trygga denna rätt för var och en som önskar tillgodogöra sig den. Att trygga de grundläggande fri- och rättigheterna är välfärdssamhällets sätt att garantera jämlika möjligheter för individerna och säkerställa att jämlikhet uppnås. Utgångspunkten för den grundskola som omfattar hela åldersklasser är att alla individer ska ges färdigheter för att kunna vara delaktiga i det omgivande samhället och få grundläggande kunskaper för fortsatta studier. Ur samhällets synvinkel garanterar utbildningssystemet tillgången till kunnig arbetskraft samt tillgodoseendet av individens grundläggande fri- och rättigheter.

Det finländska utbildningssystemet, som grundar sig på en gemensam läropliktsskola för alla, har utvecklats för att motsvara det finländska samhällets och arbetslivets behov. En person som flyttar till Finland från utlandet har däremot tillägnat sig de kunskaper och färdigheter

som hans eller hennes uppväxtmiljö kräver. Ifall en sådan person saknar grundläggande utbildning eller har genomgått en utbildning som grundar sig på ett mycket avvikande samhällssystem, har personen i fråga ett svagt utgångsläge inom det finländska arbets- och samhällslivet. Personen saknar det humana kapital som utbildningen ger och som behövs i arbetet och i vardagslivet. Syftet med denna reform är att säkerställa att personer som flyttat till Finland får jämlika möjligheter att vara delaktiga i det finländska arbetslivet och samhället.

Utbildningssystemet förtydligas då undervisningen i läs- och skrivkunnighet förenas med den grundläggande utbildningen för vuxna. Tillsammans med den nya finansieringsmodellen gör det föreslagna systemet det möjligt att även inleda utbildningen snabbt, i enlighet med det rådande behovet. Dessutom främjas effektiva heltidsstudier. Det faktum att utbildning erbjuds utan dröjsmål bidrar avsevärt till att förbättra sysselsättningsläget. Möjligheten att skaffa sig utbildning och därigenom arbete är den allra viktigaste faktorn med tanke på invandrades integration och exempelvis förebyggande av radikalisering.

Den undervisning i läs- och skrivkunnighet som administreras av arbets- och näringsministeriet har ordnats genom konkurrensutsättning. Största delen av denna undervisning har ordnats i huvudstadsregionen och inom områden med relativt tät invandrarbefolkning. Arbets- och näringsministeriets arbetsförmedlingsstatistik visar att det under perioden januari-juni 2016 inleddes 637 kurser med undervisning i läs- och skrivkunnighet i hela landet. Av dessa inleddes 464, dvs. 73 %, i Nyland. Resten av undervisningen ordnades i sex av landets landskap (Egentliga Finland, Tavastland, Norra Savolax, Österbotten, Norra Österbotten och Lappland). I åtta landskap (Satakunta, Birkaland, Sydöstra Finland, Södra Savolax, Norra Karelen, Mellersta Finland, Södra Österbotten och Kajanaland) inleddes inte någon undervisning alls i läs- och skrivkunnighet under den aktuella perioden. Även då undervisningen i läs- och skrivkunnighet i enlighet med denna proposition blir en del av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern kan det vara utmanande att starta undervisningsgrupper inom områden med gles invandrarbefolkning. Propositionens förslag om att upphandlingen av sådan undervisning som hör till läs- och skrivkunnighetsskedet ska kunna omfatta större helheter än vad som avses i den gällande lagen om grundläggande utbildning kan emellertid förväntas främja etableringen av tillräckligt stora grupper. Den 20 september 2015 fanns det fyra eller fler elever som fyllt 17 år inom den grundläggande utbildningen i tre samkommuner, i 29 kommuner och hos 17 privata utbildningsanordnare. Den grundläggande utbildningen för vuxna uppskattas emellertid ha ökat avsevärt efter denna tidpunkt. I sådana fall där behovet av grundläggande utbildning för vuxna ökar snabbt t.ex. till följd av ett placeringsbeslut som berör en viss kommun, förutsätter inledandet av utbildningen inte sådan konkurrensutsättning som för tillfället krävs, utan utbildningsanordnarna kan inleda utbildningen snabbare än för närvarande. Den regionala tillgången till utbildning kommer troligtvis att förbättras i och med propositionen.

RP 178/2016 rd

	Antal utbildnings- anordnare med 4 eller fler vuxen- studerande	varav privata
01 Nyland	9	3
02 Egentliga Finland	5	2
04 Satakunta	3	0
05 Egentliga Tavastland	2	0
06 Birkaland	1	0
07 Päijänne-Tavastland	2	1
08 Kymmenedalen	4	1
09 Södra Karelen	0	0
01 Södra Savolax	3	2
11 Norra Savolax	2	0
12 Norra Karelen	2	2
13 Mellersta Finland	3	1
14 Södra Österbotten	0	0
15 Österbotten	2	1
16 Mellersta Österbotten	1	0
17 Norra Österbotten	6	3
18 Kajanaland	2	1
19 Lappland	2	0
Sammanlagt	49	17

Denna proposition och den reform av finansieringssystemet som avses bli behandlad tillsammans med propositionen uppskattas i viss mån förbättra tillgången till utbildning och öka anordnandet av utbildning också på andra ställen än i internatskolor. Utbildning som ordnas nära hemmet förbättrar bl.a. hemmamammors möjligheter att delta i den grundläggande utbildningen. Enligt propositionen ska den som studerar på heltid avlägga studierna inom högst fem år. Genom att tiden för deltidsstudier däremot inte avgränsas närmare, blir det möjligt också för hemmamammor och andra grupper som är beroende av deltidsstudier att avlägga utbildningen, vilket bidrar till att förbättra utbildningsnivån bland kvinnor. Det faktum att lagen fortsättningsvis tillåter deltidsstudier gör det också möjligt att kombinera studier och arbete på ett sätt som är gynnsamt med tanke på nationalekonomin.

3.3 Konsekvenser för utbildningsanordnarnas och myndigheternas verksamhet

I och med denna reform kommer Utbildningsstyrelsen delvis att utarbeta nya grunder för läroplanen och delvis att uppdatera de gällande grunderna. Utbildningsanordnarna ska i större utsträckning än för närvarande fästa vikt vid identifierandet och erkännandet av de studerandes kunnande. Det är dock inte fråga om någon ny förpliktelse, utan samma förpliktelse ingår i de gällande grunderna för läroplanen. En individuell studieplan är inte ett förvaltningsbeslut. Planen ska utarbetas i enlighet med de gällande grunderna för läroplanen. Bestämmelsen om när en studerande anses ha avgått förtydligar å sin sida rättsläget och förenklar situationen för utbildningsanordnarens del.

Vidare ska utbildningsanordnarna uppdatera sina egna läroplaner och vid behov utvidga sitt utbildningsutbud så att det omfattar också undervisning i läs- och skrivkunnighet, eller inleda samarbete med sådana utbildningsanordnare med erforderligt tillstånd hos vilka undervisning i läskunnighetsskedet kan upphandlas. Utbildningsanordnaren ska samarbeta med anordnare av yrkesutbildning och annan utbildning i regionen. Utbildningsanordnarna förväntas skapa möjligheter för de studerande att avlägga en del av studierna inom ramen för yrkesutbildning. Anordnarna av grundläggande utbildning ska också fördjupa sina kontakter till arbetslivet. Framför allt ska arbetspraktikperioderna utvecklas.

De tillstånd att anordna utbildning som avses i 7 § i lagen om grundläggande utbildning förblir gällande. Tillstånden prekluderas dock till den del de innehåller villkor som gäller anordnandet av förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern. Detta berör fem utbildningsanordnare. Ifall utbildningsanordnarna ansöker om ändring av tillståndet hos undervisnings- och kulturministeriet, medför detta visst administrativt arbete för ministeriet och utbildningsanordnarna.

Enligt 46 § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning ska den studerandes utgångsnivå bedömas i syfte att fastställa en ändamålsenlig individuell studieplan. Bedömningen görs vid behov i samarbete med andra myndigheter. Arbets- och näringsbyråerna är centrala aktörer i detta sammanhang, eftersom de utarbetar en integrationsplan för invandrare, som innefattar uppgifter om olika typer av verksamhet, såsom utbildning, planer för försörjningen och arbetspraktik. Arbets- och näringsbyråerna köper i huvudstadsregionen utgångsnivåtestningen av Testipiste och på andra håll i landet av utbildningsanordnarna. Testet tillämpas som en kartläggningsmetod för den grundläggande utbildningen för vuxna. Testets delområden omfattar bl.a. läs- och skrivkunnighet samt inlärningsfärdigheter. För att arbets- och näringsbyråerna ska kunna ge utbildningsanordnarna sådana uppgifter som behövs för bedömningen av utgångsnivån krävs samtycke av de studerande.

Eftersom antalet invandrare ökat mer än väntat behövs det nya anordnare av grundläggande utbildning för vuxna. Kommunerna och samkommunerna kan själva fatta beslut om att ordna grundläggande utbildning för vuxna. För privata aktörer beviljar statsrådet tillstånd att ordna grundläggande utbildning. Undervisnings- och kulturministeriet fattar beslut om ändringar i de tillstånd som beviljats privata aktörer, t.ex. om att antalet platser utökas. Inom det gällande systemet konkurrensutsätts anordnarna av undervisning i läs- och skrivkunnighet med några års

mellanrum. Denna konkurrensutsättning kommer att utebli då verksamheten överförs från den konkurrensutsatta marknaden och blir en del av den grundläggande utbildning som ordnas av kommuner och samkommuner samt sammanslutningar och stiftelser som fått tillstånd att ordna grundläggande utbildning. Denna förändring kan väntas främja långsiktig utveckling av läroplansarbetet, verksamhetskulturen och pedagogiken.

Enligt propositionen kan den studerandes studieplan innefatta studieperioder vid andra läroanstalter. Dessutom kan utbildningsanordnaren skaffa utbildning hos andra utbildningsanordnare som avses i lagen. I samband med de arrangemang som hänför sig till utbildningen ska personuppgiftsskyddet beaktas. Behandlingen av personuppgifter regleras i personuppgiftslagen (523/1999). Med personuppgifter avses enligt 3 § 1 punkten i personuppgiftslagen alla slags anteckningar som beskriver en fysisk person eller hans eller hennes egenskaper eller levnadsförhållanden som kan hänföras till personen själv eller till hans eller hennes familj eller någon som lever i gemensamt hushåll med honom eller henne.

Med registeransvarig avses enligt 3 § 4 punkten i personuppgiftslagen en eller flera personer, sammanslutningar, inrättningar eller stiftelser för vilkas bruk ett personregister inrättas och vilka har rätt att förfoga över registret eller vilka enligt lag ålagts skyldighet att föra register. Inom utbildningssektorn är utbildningsanordnaren eller upprätthållaren av en läroanstalt registeransvarig och svarar för behandlingen av personuppgifter. Grundläggande utbildning för vuxna kan ordnas av kommuner och samkommuner samt av sådana sammanslutningar och stiftelser som statsrådet beviljat tillstånd att ordna grundläggande utbildning. Ifall personuppgifter behandlas i samband med sådan upphandling som avses i lagen, ska ett uppdragsavtal upprättas mellan utbildningsanordnaren och tjänsteproducenten. I avtalet ska det tydligt definieras hur de olika uppgifterna och förpliktelserna fördelas mellan parterna. Ansvaret för säkerställandet av att informationshanteringen och den övriga verksamheten är lagenlig kvarstår hos utbildningsanordnaren, medan tjänsteproducenten svarar för att behandlingen av personuppgifter sker i enlighet med uppdragsavtalet. Tjänsteproducenten får inte i sin egen verksamhet använda uppgifter som erhållits med stöd av uppdraget, eller behandla uppgifterna i strid med avtalet eller förena dem med annat material. Ifall avläggandet av studieperioder hos någon annan utbildningsanordnare inte baserar sig på ett uppdrag, är den utbildningsanordnare i vars utbildning den studerande deltar registeransvarig. Eftersom de aktörer som avses i den aktuella regleringen är kommuner eller samkommuner eller aktörer som statsrådet beviljat tillstånd att ordna grundläggande utbildning, är det i varje enskilt fall möjligt att fastställa vem som är registeransvarig och som för register över de studerande. För registrens del ska data-skyddet motsvara den nivå som lagen kräver.

Utöver de största utbildningsanordnarna, som i huvudsak finns i södra Finland, finns det på olika håll i landet privata folkhögskolor och kommuner som ordnar grundläggande utbildning för vuxna för ett mindre antal studerande. Det arbete som hänför sig till anordnandet av utbildningen innefattar utarbetande av en läroplan, planering och administrering av undervisningen samt genomförande av undervisningen. Ifall undervisningsgrupperna är små är det möjligt att ordna vissa kurser mer sällan än en gång per år, förutsatt att kurserna ordnas en gång under varje studerandes studietid. Därmed är det möjligt att studerande t.ex. från två

olika årskurser avlägger kursen samtidigt. Det är alltså möjligt att med hjälp av lokala arrangemang ordna utbildning effektivt också på andra håll än i stora läroanstalter.

Reformen i sig ökar inte lärarbehovet, men den tillväxt av antalet studerade som beror på den ökade invandringen ökar också behovet av lärare. Studerandegruppernas storlek förväntas öka hos sådana utbildningsanordnare hos vilka gruppstorleken förut varit mindre än genomsnittet. Kommunen kan bestämma på vilka ändamålsenliga ställen den grundläggande utbildningen för vuxna ska ordnas, exempelvis i anslutning till den övriga grundläggande utbildningen, ett dagsgymnasium, ett vuxengymnasium eller en folkhögskola. I de flesta fallen torde det inte finnas behov av att anställa någon särskild förvaltningspersonal för den grundläggande utbildningen för vuxna, utan arbetsuppgifterna kan inkluderas i läroanstaltens helhetsarbetsbeskrivning.

De statliga anslag som anvisas för fortbildning för lärare ska åren 2017 och 2018 riktas till utvecklandet av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern och till läroplansarbetet samt till studiehandledningen och handledningen i arbetslivsfärdigheter.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Underhandlingar om propositionen har förts med arbets- och näringsministeriet samt finansministeriet.

Propositionen har sänts på remiss 22.6–17.8.2016. Sammanlagt gavs 29 remissyttranden. Remissyttranden gavs av finansministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Svenska enheten för bildningsväsendet vid regionförvaltningsverket, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, Utbildningsstyrelsen, Diskrimineringsombudsmannen, Dataombudsmannens byrå, Rovaniemi stad, Åbo stad, Jyväskylä stad, Tammerfors stad, Lahtis stad, Vanda stad, Helsingfors stad, Satakunta samkommun för utbildning, Touko Voutilaisen koulusäätiö, Stiftelsen Diakonissanstalten i Helsingfors, Jyväskylä universitet, Finlands Kommunförbund rf, Lärarnas fackorganisation OAJ rf, Iltakoulujen liitto IKLO ry, Finlands Folkhögskolförening rf, Studiehandledarna i Finland rf, Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry, Svenska Finlands folkting, Kristdemokraternas riksdagsgrupp och Gröna riksdagsgruppen.

Sammanfattning av remissyttrandena:

Samtliga remissinstanser ansåg att det är ett ändamålsenligt arrangemang att den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern, den förberedande undervisningen före den grundläggande utbildningen samt undervisningen i läs- och skrivkunighet för invandrare sammanförs till en och samma utbildningsväg genom en revidering av 46 § i lagen om grundläggande utbildning. Som något positivt uppmärksammades allmänt utbildningens planerade tudelade struktur, som innebär att utbildningen omfattar ett inledningsskede och ett slutskede, samt ett läskunighetsskede som vid behov inkluderas i inledningsskedet. I yttrandena betraktades det även som positivt att det ska fastställas en timfördelning förutom för den grundläggande utbildningens slutskede även för inledningsskedet och det läskunighetsskede som hör till inledningsskedet. Den effektivisering av utbildningen som följer av bestämmelserna

om en individuell studieplan och om överföring av planen från en utbildningsanordnare till en annan samt om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande betraktades likaså som något positivt. Positiv respons gavs även beträffande de element i utbildningen som främjar integration, möjligheterna att bekanta sig med arbetslivet, möjligheterna att avlägga yrkesstudier som en valfri del av den grundläggande utbildningen för vuxna samt inkludering av studiehandledning i timfördelningen. I yttrandena berömdes också det faktum att de föreslagna ändringarna i stor utsträckning är förenliga med förslagen av den tvärssektoriella arbetsgrupp som år 2014 behandlade den grundläggande utbildningen för invandrare.

Vissa remissinstanser framförde att den maximitid på fem år som föreslagits för heltidsstudier och den begränsning av kursantalet till 100 respektive 130 kurser som ingår i förslaget till lag om ändring av finansieringslagen, vilken ska träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen, inte bör vara ovillkorliga utan att det av grundad anledning borde vara möjligt att bevilja tilläggstid och tilläggskurser för utbildningen. Remissinstanserna uppmärksammade också att det bör ordnas tillräcklig utbildning för personalen i anslutning till reformen. Vidare framförde vissa remissinstanser att det skulle vara viktigt att grundläggande utbildning kan ordnas för personer som passerat läropliktsåldern redan i det skede då de söker asyl. På grundval av det som framfördes av Dataombudsmannens byrå har man i motiveringen strävat efter att noggrannare uppmärksamma fastställandet av vem som är registeransvarig, kravet på lagenlig behandling av personuppgifter samt möjligheterna att lämna ut personuppgifter i de upphandlings- och samarbetsituationer som föreskrivs i lagen.

De ändringar som berör lagen om statsandel för kommunal basservice har inkluderats i propositionen efter att den sänts på remiss.

Propositionen har den 27 september 2016 behandlats av delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

Justitieministeriets laggranskningsenhet har granskat propositionens huvudsakliga innehåll och lagförslagen.

Rådet för bedömning av lagstiftningen har den 15 september 2016 gett ett yttrande om bedömningen av propositionens ekonomiska konsekvenser. Förbättringsförslagen har beaktats och konsekvensbedömningen har inom ramen för den till buds stående tiden bearbetats i enlighet med dem.

5 Samband med andra propositioner

Den nya strukturen för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern och införandet av den nya timfördelningen år 2018 kräver nämligen ändringar i finansieringslagstiftningen. Avsikten är att finansieringen av den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern ska förnyas så att samma finansiering i fortsättningen omfattar den nuvarande förberedande undervisningen, den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga samt undervisningen i läs- och skrivkunnighet. Finansieringen ska inte längre fastställas enligt antalet studerande under den årliga beräkningsdagen utan på grundval av antalet kurser. Detta innebär att finansieringen noggrannare och på ett rättvisare sätt än för

RP 178/2016 rd

närvarande riktas till utbildningsanordnarna i enlighet med den faktiska utbildningens omfattning. Denna modell möjliggör effektivare och snabbare studier än förut. Ändringen kan också väntas minska hindren för inledande av utbildning under vårterminen, så att detta sker i större utsträckning än för närvarande. Samtidigt förenhetligas finansieringen med den finansiering som berör ämnesundervisningen och som redan för närvarande baserar sig på antalet kurser. I lagen förknippas finansieringen med det antal kurser som ingår i den studerandes individuella studieplan, så att finansiering beviljas bara för kurserna i den studieplan som utbildningsanordnaren och den studerande har utarbetat tillsammans och godkänt genom sin underskrift. I finansieringslagen begränsas emellertid finansieringen till sammanlagt högst 100 avlagda kurser per studerande. Kurserna behöver inte vara avlagda med godkänt vitsord. För en studerande vars individuella studieplan omfattar vart och ett av de skeden som avses i 46 § i lagen om grundläggande utbildning, inklusive läskunnighetskedet, är det emellertid av grundad anledning möjligt att ordna högst 130 sådana kurser som berättigar till finansiering, ifall den studerande på basis av sina tidigare studieframgångar kan förväntas klara av den grundläggande utbildningens lärokurs och få ett avgångsbetyg. Utbildningsanordnaren kan ordna undervisning också i större utsträckning än vad som anges ovan, men de kurser som överskrider maximiantalet berättigar inte till statsandel. Avsikten är att propositionen med förslag till ändring av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet och denna proposition ska behandlas samtidigt.

Regeringen har den 15 september 2016 överlämnat en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 140/2016 rd) till riksdagen. I den nämnda propositionen föreslås det att 58 § 2 mom. i lagen om statsandel för kommunal basservice ska ändras. Beträffande 3 punkten i samma moment föreslås en ändring också i denna proposition. Lagen om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice avses träda i kraft den 1 januari 2017, dvs. ett år innan de lagändringar som föreslås i denna proposition kommer att träda i kraft.

Vid undervisnings- och kulturministeriet bereds dessutom en proposition med förslag till ändring av lagen om studiestöd, så att personer som passerat läropliktsåldern och som deltar i den grundläggande utbildningen för vuxna kan få studiestöd för heltidsstudier på grundskolstadiet. Tillsammans med denna proposition främjar förslaget om utvidgning av rätten till studiestöd effektiva heltidsstudier, vilket möjliggör en snabb övergång till fortsatta studier eller till arbetsmarknaden. Från och med år 2018 måste således anslag för den utvidgade rätten till studiestöd anvisas inom ramarna för statsfinanserna.

Avsikten med denna proposition är att revidera lagstiftningen om den grundläggande utbildningen och se till att anordnarna av grundläggande utbildning är beredda på att undervisningen i läs- och skrivkunnsighet för vuxna invandrare samt dess finansiering överförs från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Överföringen kräver även ändringar i den lagstiftning som berör arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. En regeringsproposition gällande de behövliga ändringarna ska överlämnas till riksdagen under år 2017 och lagändringarna ska träda i kraft 1.1.2018. Vid arbets- och näringsministeriet bereds dessutom, på basis av den handlingsplan för integration som statsrådet fastställt den 3 maj 2016, riktlinjer enligt vilka utbetalningstiden för den arbets-

löshetsförmån som betalas för frivillig utbildning ska förlängas i sådana fall där avläggandet av den grundläggande utbildningen annars skulle avbrytas. Denna ändring främjar avsevärt ett av målen med denna proposition, nämligen att den grundläggande utbildningen för andra än läropliktiga ska kunna avläggas så effektivt som möjligt också genom heltidsstudier.

I anslutning till yrkesutbildningsreformen kommer även systemet för finansiering av yrkesutbildningen att ändras. Systemet ska utvecklas så att det bättre än förut möjliggör deltagande i yrkesutbildning redan i samband med den grundläggande utbildningen.

6 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I 14 § i den gällande lagen om grundläggande utbildning finns ett bemyndigande där det bestäms att de riksomfattande målen för den grundläggande utbildningen samt fördelningen av den tid som används för utbildningen regleras genom förordning. I lagförslaget finns för tydlighetens skull ett bemyndigande med stöd av vilket också den alternativa timfördelningen för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern får regleras genom förordning av statsrådet.

När det gäller den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern föreslås det att 5 och 7 § i statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen (422/2012) ska ändras så att de riksomfattande målen för den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern uppdateras i överensstämmelse med den reviderade lagstiftningen och så att en särskild timfördelning fastställs för läskunnighetskedet och för den grundläggande utbildningens inledningsskede och slutskede. Vidare föreslås det att 8 § 1 mom. i förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) ska ändras så att momentet blir förenligt med den nya timfördelningen. Förslagen till ändring av statsrådets förordningar har sänts på remiss tillsammans med utkastet till denna regeringsproposition.

7 Ikraftträdande och tillämpningsbestämmelser

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018. Sådana tillstånd att ordna grundläggande utbildning för vuxna som har beviljats med stöd av 7 § i lagen om grundläggande utbildning innan ändringen av lagen om grundläggande utbildning trätt i kraft ska vara gällande trots denna lagändring. Utbildningsanordnarna ska utarbeta läroplaner som är förenliga med denna lag och de förordningar och föreskrifter som utfärdas med stöd av den, så att den verksamhet som grundar sig på de nya läroplanerna kan inledas den 1 januari 2018. Studerande som under hösten har studerat enligt läroplaner som utarbetats enligt de gällande grunderna, och som inte har slutfört sin utbildning, ska i enlighet med sin individuella studieplan fortsätta sina studier enligt de grunder för läroplanen för den grundläggande utbildningen för vuxna som träder i kraft den 1 januari 2018.

8 Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning

Enligt 16 § i grundlagen har alla rätt till avgiftsfri grundläggande utbildning. Bestämmelser om läroplikten utfärdas genom lag. Det allmänna ska, enligt vad som närmare bestäms genom

RP 178/2016 rd

lag, säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Genom denna proposition förbättras möjligheterna för personer som passerat läropliktsåldern att få grundläggande utbildning och behörighet för fortsatta studier. Propositionen kan således anses vara förenlig med 16 § i grundlagen och främja paragrafens målsättningar.

Enligt regeringens uppfattning innehåller lagförslaget inte några sådana förslag till begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna som skulle innebära att propositionen inte kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 1 och 46 § i lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 1 § 3 mom. och 46 §, av dem 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1136/2003, som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern finns i 46 §.

46 §

Grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern

På ordnande av grundläggande utbildning för personer som har passerat läropliktsåldern tillämpas i tillämpliga delar 2 §, 3 § 1 och 2 mom., 9 § 1 mom., 10, 12–15, 18–22 och 29 §, 30 § 1 mom., samt 35, 37, 38 och 40–44 §. Undervisning, läroböcker och andra läromedel, arbetsredskap och arbetsmaterial är avgiftsfria för den studerande. I sådan utbildning som på basis av ett beslut av kommunen eller samkommunen eller en bestämmelse som ingår i ett tillstånd enligt 7 § har ordnats vid en internatskola, har den studerande rätt till avgiftsfritt boende samt till avgiftsfria, tillräckliga måltider varje dag. De som studerar på heltid har rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen förutsätter att den studerande är närvarande på ett utbildningsställe som utbildningsanordnaren anvisat. En studerande kan på de grunder som anges i 36 § 1 mom. ges en skriftlig varning eller bli avstängd för högst ett år. En studerande som har fyllt 18 år får välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap.

Också den som endast har för avsikt att avlägga studier i ett eller flera av de läroämnena som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs kan antas som studerande. Av studerande som avses i detta moment kan skäliga avgifter tas ut för utbildningen.

Den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern består, i enlighet med den studerandes behov av kunnande, av ett inledningsskede och ett slutskede eller enbart av slutskedet. Inledningsskedet kan i enlighet med den studerandes behov av kunnande dessutom omfatta ett särskilt läskunnighetsskede. För personer som passerat läropliktsåldern ordnas

inte sådan förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen som avses i 5 §. Sådana tidigare avlagda studier eller på annat sätt förvärvat kunnande som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen ska identifieras och erkännas. Den studerandes utgångsnivå ska definieras och utbildningsanordnaren och den studerande ska tillsammans utarbeta en individuell studieplan för den studerande, där det fastställs i vilket skede studierna inleds, vilka kurser som ska avläggas och vad som i övrigt hör till studiernas centrala innehåll, studietiden, på vilket sätt studierna ska avläggas samt vilka andra faktorer som är av betydelse för uppnåendet av målen för utbildningen, vilka anges närmare i grunderna för läroplanen. Vid utarbetandet av den individuella studieplanen ska en tidigare individuell studieplan som utarbetats för den studerande beaktas, liksom hur den har förverkligats. Utgångsnivån definieras vid behov i samarbete med andra myndigheter. Förverkligandet av planen ska följas upp, och planen ska vid behov uppdateras.

Syftet med utbildningen i inledningsskedet är att ge den studerande behövliga färdigheter i modersmål och litteratur samt övriga färdigheter för övergång till den grundläggande utbildningens slutskede, liksom att främja de studerandes balanserade utveckling. Invandrares integration i det finländska samhället ska främjas. Läskunnighetsskedet är avsett för personer som är i behov av elementär läs- och skrivkunnighet samt grundläggande numeriska färdigheter. Utbildningen i inledningsskedet omfattar, enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet, modersmål och litteratur, ett främmande språk, matematik, samhällskunskap och kulturkännedom, miljö- och naturkunskap samt hälsokunskap. Den studerande ska ges studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter. I inledningsskedet kan den studerande också ges annan helt eller delvis valfri undervisning som lämpar sig för den grundläggande utbildningen, enligt vad som föreskrivs i läroplanerna.

Utbildningen i slutskedet omfattar, enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet, modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, biologi, geografi, fysik och kemi. Den studerande ska ges studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter. I slutskedet kan den studerande också ges annan undervisning som lämpar sig för den grundläggande utbildningen, enligt vad som föreskrivs i läroplanerna. Studierna i slutskedet ska även omfatta hälsokunskap, om inte studier i hälsokunskap redan ingått i den studerandes tidigare studier inom den grundläggande utbildningen.

Utbildningsanordnaren ska samarbeta med anordnare av yrkesutbildning och annan utbildning i regionen. Den studerandes individuella studieplan kan innefatta studieperioder vid andra läroanstalter samt möjligheter att bekanta sig med arbetslivet. Om en studerande flyttar till utbildning som ordnas av en annan utbildningsanordnare i enlighet med denna lag, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, ska den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål ge den nya utbildningsanordnaren uppgifter om den studerandes individuella studieplan och om vilka studier han eller hon avlagt.

Utöver det som bestäms i 4 §, kan utbildningsanordnaren upphandla undervisning i läskunnighetsskedet hos en kommun eller samkommun, en sådan anordnare av grundläggande utbildning som avses i 7 eller 8 § eller av en sådan utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning eller i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

Lärokursen för läskunnighetsskedet samt inlednings- och slutskedet omfattar sammanlagt högst fyra år. Den som studerar på heltid ska dock avlägga studierna inom högst fem år. En

studerande kan anses ha avgått om han eller hon utan ha anmält giltigt skäl uteblir från undervisningen och det är uppenbart att han eller hon inte avlägger studierna i enlighet med sin individuella studieplan.

Utbildning enligt denna paragraf kan helt eller delvis ordnas såsom distansundervisning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 59 § 1 mom. 3 punkten,
ändras 2 § 4 mom., 58 § 2 mom. 2 punkten och 59 § 1 mom. 2 punkten samt,
fogas till 59 § 2 mom. en ny 1 punkt i stället för den 59 § 2 mom. 1 punkt som upphävts genom lag 676/2014, som följer:

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Finansiering som utifrån de uppgifter som avses i 1 mom. 3, 5 och 7 punkten och 3 mom. samt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning beviljas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beaktas i den statsandelsprocent som avses i 55 §.

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

2) finansiering av grundläggande utbildning enligt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, och

59 §

Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras

När kostnadsfördelningen justeras beaktas kommunernas, samkommunernas och andra utbildningsanordnarnas driftskostnader för statsandelsåligganden enligt 1 § som ligger till grund för statsandel och driftskostnaderna för ordnande av följande uppgifter som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

2) ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, och

När kostnadsfördelningen justeras beaktas dock inte driftskostnaderna för följande uppgifter:

1) ordnande av grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning, med undantag för utbildning som avses i 46 § 2 mom.,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 6 oktober 2016 _____

Statsminister

Juha Sipilä

Inrikesminister Paula Risikko

1.

Lag

om ändring av 1 och 46 § i lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 1 § 3 mom. och 46 §, av dem 1 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1136/2003, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

1 §

Tillämpningsområde

Tillämpningsområde

Bestämmelser om grundläggande utbildning
för *andra än läropliktiga* finns i 46 §.

Bestämmelser om grundläggande utbildning
för *personer som passerat läropliktsåldern*
finns i 46 §.

46 §

46 §

Utbildning för andra än läropliktiga

*Grundläggande utbildning för personer
som passerat läropliktsåldern*

Om ordnande av grundläggande utbildning för *andra än läropliktiga* gäller i tillämpliga delar 2 §, 3 § 1 och 2 mom., 9 § 1 mom., 10—15, 18—22 och 29 §, 30 § 1 mom., samt 35, 37, 38 och 40—44 §. Undervisning, läroböcker och andra läromedel, arbetsredskap och arbetsmaterial är avgiftsfria för *eleverna*. I sådan utbildning som på basis av ett beslut av kommunen eller samkommunen eller en bestämmelse som ingår i ett tillstånd enligt 7 § har ordnats vid internatskola, har *eleven* rätt till avgiftsfritt boende samt till avgiftsfria, tillräckliga måltider varje dag. De som studerar på heltid har rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen förutsätter den studerandes närvaro på ett av under-

På ordnande av grundläggande utbildning för *personer som har passerat läropliktsåldern* tillämpas i tillämpliga delar 2 §, 3 § 1 och 2 mom., 9 § 1 mom., 10, 12—15, 18—22 och 29 §, 30 § 1 mom., samt 35, 37, 38 och 40—44 §. Undervisning, läroböcker och andra läromedel, arbetsredskap och arbetsmaterial är avgiftsfria för *den studerande*. I sådan utbildning som på basis av ett beslut av kommunen eller samkommunen eller en bestämmelse som ingår i ett tillstånd enligt 7 § har ordnats vid en internatskola, har *den studerande* rätt till avgiftsfritt boende samt till avgiftsfria, tillräckliga måltider varje dag. De som studerar på heltid har rätt till en avgiftsfri måltid de arbetsdagar då läroplanen förut-

RP 178/2016 rd

Gällande lydelse

visningsanordnaren anvisat utbildningsställe. *En elev* kan på de grunder som nämns i 36 § 1 mom. ges en skriftlig varning eller bli avstängd för högst ett år.

Som *elev* kan också antas den som endast har för avsikt att slutföra ett eller flera av de läroämnena som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs. Av *elever* som avses i denna paragraf kan skäliga avgifter tas ut för utbildningen.

I utbildning som avses i 1 och 2 mom. kan avvikelse göras från 11 och 13 §, enligt vad som bestäms i grunderna för läroplanen. En elev som har fyllt 18 år får välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap.

Utbildning enligt denna paragraf kan helt eller delvis ordnas såsom distansundervisning.

Föreslagen lydelse

sätter att den studerande är närvarande på ett utbildningsställe som utbildningsanordnaren anvisat. *En studerande* kan på de grunder som anges i 36 § 1 mom. ges en skriftlig varning eller bli avstängd för högst ett år. *En studerande som har fyllt 18 år får välja mellan religionsundervisning och undervisning i livsåskådningskunskap.*

Också den som endast har för avsikt att avlägga studier i ett eller flera av de läroämnena som hör till den grundläggande utbildningens lärokurs kan antas som *studerande*. Av *studerande* som avses i detta moment kan skäliga avgifter tas ut för utbildningen.

Den grundläggande utbildningen för personer som passerat läropliktsåldern består, i enlighet med den studerandes behov av kunskaper, av ett inledningsskede och ett slutskede eller enbart av slutskedet. Inledningsskedet kan i enlighet med den studerandes behov av kunskaper dessutom omfatta ett särskilt läskunnighetsskede. För personer som passerat läropliktsåldern ordnas inte sådan förberedande undervisning före den grundläggande utbildningen som avses i 5 §. Sådana tidigare avlagda studier eller på annat sätt förvärvat kunskaper som motsvarar målen för och det centrala innehållet i läroplanen ska identifieras och erkännas. Den studerandes utgångsnivå ska definieras och utbildningsanordnaren och den studerande ska tillsammans utarbeta en individuell studieplan för den studerande, där det fastställs i vilket skede studierna inleds, vilka kurser som ska avläggas och vad som i övrigt hör till studiernas centrala innehåll, studietiden, på vilket sätt studierna ska avläggas samt vilka andra faktorer som är av betydelse för uppnåendet av målen för utbildningen, vilka anges närmare i grunderna för läroplanen. Vid utarbetandet av den individuella studieplanen ska en tidigare individuell studieplan som utarbetats för den studerande beaktas, liksom hur den har förverkligats. Utgångsnivån definieras vid behov i samarbete med andra myndigheter. Förverkligandet av planen ska följas upp, och planen ska vid behov uppdateras.

Syftet med utbildningen i inledningsskedet är att ge den studerande behövliga färdigheter i modersmål och litteratur samt övriga

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

färdigheter för övergång till den grundläggande utbildningens slutskede, liksom att främja de studerandes balanserade utveckling. Invandrares integration i det finländska samhället ska främjas. Läskunnighetsskedet är avsett för personer som är i behov av elementär läs- och skrivkunnighet samt grundläggande numeriska färdigheter. Utbildningen i inledningsskedet omfattar, enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet, modersmål och litteratur, ett främmande språk, matematik, samhällskunskap och kulturkännedom, miljö- och naturkunskap samt hälsokunskap. Den studerande ska ges studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter. I inledningsskedet kan den studerande också ges annan helt eller delvis valfri undervisning som lämpar sig för den grundläggande utbildningen, enligt vad som föreskrivs i läroplanerna.

Utbildningen i slutskedet omfattar, enligt vad som föreskrivs genom förordning av statsrådet, modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, biologi, geografi, fysik och kemi. Den studerande ska ges studiehandledning och handledning i arbetslivsfärdigheter. I slutskedet kan den studerande också ges annan undervisning som lämpar sig för den grundläggande utbildningen, enligt vad som föreskrivs i läroplanerna. Studierna i slutskedet ska även omfatta hälsokunskap, om inte studier i hälsokunskap redan ingått i den studerandes tidigare studier inom den grundläggande utbildningen.

Utbildningsanordnaren ska samarbeta med anordnare av yrkesutbildning och annan utbildning i regionen. Den studerandes individuella studieplan kan innefatta studieperioder vid andra läroanstalter samt möjligheter att bekanta sig med arbetslivet. Om en studerande flyttar till utbildning som ordnas av en annan utbildningsanordnare i enlighet med denna lag, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning eller lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, ska den tidigare utbildningsanordnaren trots sekretessbestämmelserna utan dröjsmål ge den nya utbildningsanordnaren uppgifter om den studerandes

RP 178/2016 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

individuella studieplan och om vilka studier han eller hon avlagt.

Utöver det som bestäms i 4 §, kan utbildningsanordnaren upphandla undervisning i läskunnighetsskedet hos en kommun eller samkommun, en sådan anordnare av grundläggande utbildning som avses i 7 eller 8 § eller av en sådan utbildningsanordnare som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning eller i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

Lärokursen för läskunnighetsskedet samt inlednings- och slutskedet omfattar sammanlagt högst fyra år. Den som studerar på heltid ska dock avlägga studierna inom högst fem år. En studerande kan anses ha avgått om han eller hon utan ha anmält giltigt skäl uteblir från undervisningen och det är uppenbart att han eller hon inte avlägger studierna i enlighet med sin individuella studieplan.

Utbildning enligt denna paragraf kan helt eller delvis ordnas såsom distansundervisning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 59 § 1 mom. 3 punkten,
ändras 2 § 4 mom., 58 § 2 mom. 2 punkten och 59 § 1 mom. 2 punkten samt,
fogas till 59 § 2 mom. en ny 1 punkt i stället för den 59 § 2 mom. 1 punkt som upphävts genom lag 676/2014, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Undantag från tillämpningsområdet

Undantag från tillämpningsområdet

Finansiering som utifrån de uppgifter som avses i 1 mom. 3–5 och 7 punkten och 3 mom. beviljas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beaktas i den statsandelsprocent som avses i 55 §.

Finansiering som utifrån de uppgifter som avses i 1 mom. 3, 5 och 7 punkten och 3 mom. samt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning beviljas enligt lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet beaktas i den statsandelsprocent som avses i 55 §.

58 §

58 §

Justering av kostnadsfördelningen

Justering av kostnadsfördelningen

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

Vid justeringen av kostnadsfördelningen mellan staten och kommunerna justeras på riksnivå som en helhet de grundpriser som ligger till grund för de kalkylerade kostnaderna enligt 6–13 §. Dessutom justeras följande finansiering om vilken det föreskrivs i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

2) finansiering enligt 13 § 1 och 2 mom. av

2) finansiering av grundläggande utbild-

RP 178/2016 rd

Gällande lydelse

grundläggande utbildning för andra än läropliktiga,

59 §

Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras

När kostnadsfördelningen justeras beaktas kommunernas, samkommunernas och andra utbildningsanordnarnas driftskostnader för statsandelsåligganden enligt 1 § som ligger till grund för statsandel och driftskostnaderna för ordnande av följande uppgifter som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

2) ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning,

3) ordnande av grundläggande utbildning för andra än läropliktiga enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning, och

När kostnadsfördelningen justeras beaktas dock inte driftskostnaderna för följande uppgifter:

(1 punkten upphävts)

Föreslagen lydelse

ning enligt 46 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, och

59 §

Driftskostnader som ska beaktas när kostnadsfördelningen justeras

När kostnadsfördelningen justeras beaktas kommunernas, samkommunernas och andra utbildningsanordnarnas driftskostnader för statsandelsåligganden enligt 1 § som ligger till grund för statsandel och driftskostnaderna för ordnande av följande uppgifter som finansieras med stöd av lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet:

2) ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt enligt 25 § 2 mom. i lagen om grundläggande utbildning, och

(3 punkten upphävs)

När kostnadsfördelningen justeras beaktas dock inte driftskostnaderna för följande uppgifter:

1) ordnande av grundläggande utbildning för personer som passerat läropliktsåldern enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning, med undantag för utbildning som avses i 46 § 2 mom.,

Denna lag träder i kraft den 20 .